Mr.I.PENIKS
4223 Dorchester Str.W.
Montreal 6, P.Q.

Latvian Newspaper for America
Published twice weekly
by the Publishing Co DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Office:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — WA 0792
General Representative in USA:
DV Pārstāvība ASV 31-43 Steinway St. Long Island
City 3. N.Y. USA. Telephone — Yellowstone 2-7843.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA AMERIKĀ

Nr. 3./26. TREŠDIEN, 1952. G. 9. JANVĀRĪ 2. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
tiek divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās.
Īpašnieks — Apgāda DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — Dr. iur. HUGO VITOLS
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija un galvenais pārstāvis:
DV Pārstāvība ASV 31-43 Steinway St. Long Island
City 3. N.Y. USA. Telefons — YEllowstone 2-7843.
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.00;
par 6 mēn. $8.00; par 1 gadu $15.00
Studiju jumu maksa:
slud. daļā $1.30; tekstā $2.60
par vienu collas tolpu 1 slejā

Pamiera sarunām panākumu nav

Munsanā. — Pēdējo sarunu laikā sarkanie atkal kritizēja sabiedroto priekšlikumu par kara un civilo gūstekņu apmaiņu, iesniedzot citu, nepieņemamu projektu, ko AN pārstāvji nekavējoties noraidīja.

Admirālis R. E. Libijs teica: „tas ir vecais plāns, kurā nav nekā jauna. Es domāju, tas tikai novilcina laiku."

Sarkanie uztur arī prasību pamiera laikā atjaunot lidlaukus, lai varētu uz tiem novietot no Pad. Savienības iegūtos MIG iznīcinātājus — aizrādījis ģen. Turners.

Kaujas Korejā

Seulā. — Pēdējā kaujā virs Korejas AN gaisa spēki notrieca 5 un bojāja 10 MIG tipa sarkano iznīcinātājus.

Rietumu frontē pie Korangpo iedegās nikna kauja, kurā sabiedrotie atguva agrāk zaudētās pozicijas.

Čerčils Vašingtonā

Pretēji Sav. Valstu preses iepriekšējiem iebildumiem pret Čerčila eventuālām prasībām, Britanijas premjērministra uzņemšana Savienotās Valstīs draudzīga un silta: uzvarēja liela personība. Čerčilu sirsnīgi sagaidīja prezidents Trūmens. Arī pirmās apspriedes noritēja draudzīgā garā.

Atlantijas plānā izstrādāts kompromisa priekšlikums tādā veidā, ka ASV dos Atlantijas līguma valstu kaŗaspēkam virspavēlnieku, bet Britanija jūras spēku pavēlnieku.

Čerčils lika noprast, ka viņš izlietās savu personīgo ietekmi, lai pārliecinātu holandiešus un beļģus pievienoties Eiropas armijai.

Sarunās svariga vieta notikumiem Āzijā. Briti noraizējušies par stāvokli Malajā, kas ar savu kaučuku un citām dabas bagātībām Lielbritanijai sagādā vislielāko dolaru ienākumu. Malaju apdraud Ķīnas komūnistu armijas. Abi valstsvīri Čerčils un Trūmens ir tais ieskatos, ka sarkanai Ķīnai jāliek saprast: ASV un to sabiedrotie necietīs Dienvidaustrumāzijā nekādu agresiju.

6. janvārī Pentagonā notika svariga aspriede ASV stābu priekšnieku un britu delegācijas militāro dalībnieku starpā, piedaloties Čerčilam. Pirmā oficiālā sēde Baltajā Namā notika 7. janvārī.

The New York Times korespondents Restons pēc prez. Trūmena sirsnīgā apsveikuma atzīmē Čerčila vārdus: „Mums ir jāiet tikai uz priekšu kopā, katram lojāli cenšoties darīt labāko, lai izprastu otra viedokli... un ceļa galā mēs būsim sveiki un veseli."

Ne pašnāvība, bet politiska slepkavība

Čechoslovakijas bij. ārlietu ministrs Jans Masariks nav izdarījis pašnāvību, bet komūnistu noslepkavots.

New York Times Eiropas korespondents Sulcbergers no Parīzes telegrafējis, ka jaunākās ziņas no kādas zemes aiz dzelzs priekškara, liecina, ka Jans Masariks komūnistiskā apvērsuma priekšvakarā nav vis izdarījis pašnāvību, kā komūnisti apgalvoja, bet gan zvēriski noslepkavots.

Jana Masarika traģēdijas pirmais aculiecinieks bijis policijas ārsts Teplijs, kas notikuma rītā 1948. g. 10. martā apskatījis Masarika līķi. Arī Teplija nav vairs starp dzīvajiem. Pēc komūnistu versijas, policijas ārsts noindējās, bet īstenībā sarkanie viņu nogalinājuši, jo pārāk daudz zinājis.

1948. g. 10. martā Čechoslovakijas komūnistiskā valdība, kas tikko bija varu sagrābusi savās rokās, paziņoja, ka ārlietu ministrs Jans Masariks ārlietu ministrija izdarījis pašnāvību izlecot pa logu. Iekšlietu ministrs Noseks, kas šai postenī ir vēl šodien, par notikumu ziņoja parlamentam: — Labs cilvēks un liels patriots, tautas draugs, kas vēl pirms dažām dienām teica, ka paliks pie tautas, izdarījis pašnāvību. —

Noseks arī ziņoja, ka Masarika līķis atrasts plkst. 6 rītā un ka neesot šaubu par to, ka ārlietu ministrs devies pašnāvībā tāpēc, ka nevarējis samierināties ar ārzemēs pret viņu vērsto kritiku.

Jau šī paziņojuma laikā visiem, kas nelaiķi labi pazina, radās šaubas, jo viņš nebija no tiem cilvēkiem, kas dotos pašnāvībā, pie tam vēl neatstājot nekādu ziņu.

Tagad par Masarika traģiskās nāves īstajiem cēloņiem saņemtās ziņas dibinās uz Teplija sarunu ar kādu tuvu draugu, kam ārsts atstāstījis notikumu ārlietu ministrijā, Černinska pilī.

Ārsta Teplija konstatējumi

10. marta rītā, plkst. 5 policijas ārsts Teplijs pa tālruni saņēmis komūnistu pavēli nekavējoties ierasties Černinska pilī. Viņš ieradies norādītā vietā ceturksni pēc pieciem. Tur jau gaidījuši slepenās policijas aģenti, kas viņu ieveduši pils pagalmā un norādījuši uz kādu ar gultas segu pārklātu ķermeni. Kād Teplijs piegājis un to atsedzis, viņš ieraudzījis Masarika līķi. — Es palūdzu vienu no policistiem atpogāt Masarikam pidžamu, — vēlāk ārsts stāstījis draugam: „Uz miroņa miesas daļām bija redzamas sitienu pēdas un zem ādas asins izplūdumi. Es palūdzu policistus līķi pacelt. Kaklā bija redzama šāviena brūce ar labi saskatāmām apdeguma pēdām, kas norādīja, ka šāviens uz Masariku raidīts no neliela attāluma. Šausmās nevilus iesaucos: „Kāda zvēriska slepkavība!" —

Līka apskate elektrisko spuldžu gaismā izdarīta paviršī. Tomēr ārsts paspējis ievērot, ka Masarikam kāju pēdām kauli sašķaidīti, bet pirksti palikuši veseli. Uz rokām sąskatījis brūces, kas nepārprotami norādījis, ka notikusi cīņa ar slepkavām.

Masariks gan dzīvojis vientuļi, bet tomēr bijuši slepkavības lecinieki. Kādā pagājis ārstiem iecukstēt ausī, ka nupat divi ministrijas kalpotāji apcietināti un aizvesti.

Pēc ārstu apskates līķi uzlikuši uz nestuvēm, lai nestu 3. stāvā Masarika dzīvoklī. Tiešī tanī brīdī piebraucis auto, no kuŗa izkāpis iekšlietu min. Noseks un Klementis, kas vēlāk iecelts par ārlietu ministru, bet pašlaik par „valsts nodevību" atrodas cietumā, un, kā laikraksti ziņo, gaida tiesu. Kā trešais no mašīnas izkāpis ministrijas padomnieks Hora. Tie visi trīs iegājuši liftā, bet Teplijs kājām kāpis augšā uz 3. stāvu.

Kad ārsts iegājis Masarika dzīvoklī, tajā bijis pilnīgs chaoss. Noseks ar Klementisu bijuši ģ jau priekšā un steigā kārtojuši dzīvokli. Galds un krēsli bijuši apgāzti, sadauzīti trauki mētājušies uz grīdas, galdauti saplēsti utt.

Kad policisti līķi ienesuši guļamistabā, Noseks steidzīgi sakārtojis gultu, kurā tad novietotas Masarika mirstīgās atliekas. Pēc tam ministrs piegājis pie loga, paskatījies uz leju un pusbalsī teicis: „Pašnāvība". Kad Teplijs sācis protestēt, Noseks to aicinājis sekot uz Masarika kabinetu, bet policistam pavēlējis nelaist nevienu guļamistabā.

Kabinetā Noseks pavēlgā tonī „aicinājis" ārstu paziņot atklātībai, ka Masariks izdarījis pašnāvību. Un ārsts bijis spiests pavēli pildīt.

20 minūtes vēlāk dzīvoklī ieradies kāds nepazīstams vīrietis, kas piegājis pie Noseka un Klementisa, un paklusu ar viņiem kaut ko runājis. Pēc sarunas devies uz guļamistabu, bet dežūrējošais policists nav laidis. Tad nepazīstamais krieviski teicis: „Neesi nu muļķis, palaid garām!"

Klementis devis policistam mājienu, un tas svešo ielaidis pie līķa guļamistabā, kur tas uzkavējies kādas 30 minūtes.

Pēc tam Noseks visiem klātesošiem pavēlējis „uz visiem laikiem aizmirst to, ko tie notikuma rītā redzējuši."

Teplijs lūdzis atļauju apskatīt pagalmā notikuma vietu. Atļauja arī dota. Bet kad tas nokāpis lejā, viss pagalms jau bijis rūpīgi uzkopts.

Pēc 4 mēnešiem Teplijs miris.

KAS PIEGĀDĀ IEROČUS ĒĢIPTES „ATBRĪVOTĀJU BATALJONAM"?

Stokholmā no poļu 3.300 tonnu lielā tvaikoņa „Stalova Vola" šais dienās nokāpa divi poļu jūrnieki, Stefans Vilkols un Vladislavs Kritovskis. Šie matroži vairs neatgriezīsies Polijā, bet kā politiski bēgli paliks Zviedrijā.

„Stalova Vola" tikko atgriezusies no ceļojuma pa Vidusjūru. Aleksandrijas ostā kuģis izkrāvis 1.056 kastes čechu fabriku brauniņa tipa revolverus, bet Albānijas ostā 800 tonnas dinamita. Ieročī Ēģiptei bijuši iepakoti kastēs ar uzrakstu „porcelāns". Liels bijis ēģiptiešu ierēdņu apjukums, kad izkraujot dažas kastes nokritušas uz krasta un izšķīdušas. Šādu kuģu, kas uztur satiksmi no Baltijas uz Vidusjūru, esot vairāk nekā 12. Pēc abu nobēgušo jūrnieku apgalvojumiem, visi šie kuģi pārvadā ieroču kravas.

Ar to nav vēl teikts, ka vienīgi poļu un čechu komūnistu valdības sūta ieročus Ēģiptei. Arī Zviedrijas ieroču fabrikas piegādā ieročus Ēģiptei.

Gaisa uzbrukuma briesmas ir reālas

Vašingtonā. — Savienoto Valstu gaisa spēku šefs ģenerālis Hoits Vandenbergs sarunā ar preses pārstāvjiem atkārtoti un uzsvērti mudināja nenovērtēt par zemu briesmas, kas brīvajai pasaulei draud. Pad. Savienības gaisa spēkiem arvien vairāk pieaugot un panākumiem sveŗoties komūnistu pusē. Viņš teica arī, ka komūnistu uzlidojuma briesmas Savienotajām Valstīm esot ļoti reālas. Maskavas rīcībā esot prāvi krājumi bumbvedēju, kas piemēroti tāliem lidojumiem. Tādēļ esot visai ticams, ka krievu bumbvedēji varot pacelties savas zemes lidlaukos, nomest iznīcinātāju kravu uz Amerikas zemi un atkal atgriezties savās bāzēs.

Bez tam, pēc Vandenberga domām, komūnistu inženieŗi attīstot arī vēl pilnīgākus iznīcinātājus, nekā ir MIG-15, kas jau dažā labā ziņā pārspēj amerikāņu lidmašīnu tipus.

Summējot komūnistu gaisa spēku raksturojumu, ģen. Vandenbergs konstatēja, ka Kremļa rīcībā esošo gaisa spēku stiprums esot tik liels, ka varot drīz izraisīt jaunu pasaules karu.

Atzīmējis, ka Savienotās Valstis esot stipri aizkavējušās, Vandenbergs piebilda, ka pēdējā laikā gan esot acīmredzams progress. Tomēr esot jārīkojas nevilcinoties un daudz plašākā apmērā, lai apslāpētu komūnistu agresijas tieksmes. Tās pastāvēšot tik ilgi, kamēr Savienoto Valstu rīcībā būšot gaisa spēki, kas viņiem nodrošina noteiktu uzvaru eventuālā ciņā pret krieviem.

„Mūsu gaisa spēku izveidošanā grūtākais vēl ir priekšā," teica ģenerālis, kad žurnālisti centās uzzināt kādus skaitliskus datus.

Tramvajnieku streiks Toronto

Pagājušā nedēļā sarunās starp Toronto ielas dzelzceļu sabiedrības TTC valdi un strādnieku savienību par pieprasīto darba algas paaugstinājumu vienošanās netika panākta. Personāls piedraudēja ar streiku. Tomēr bija vēl cerības, ka pēdējā brīdī abas puses vienosies, tomēr tas nenotika. Daudzi tūkstoši lielās rūpniecības pilsētas strādnieki un biroju kalpotāji, kas uz darba vietām brauca ar tramvaju vai autobusu, bija spiesti attālumu no savām dzīves vietām mērot kājām vai meklēt citus satiksmes līdzekļus.

Agrās rīta stundās pa visām galvenām ielām uz darba vietām plūda nepārtrauktas gājēju straumes un automobiļi. Taksometri ap pl. 7 rītā vairs nebija dabūjami, un daudzi strādnieki savās darba vietās nevarēja ierasties nemaz vai arī ieradās ar lielu novēlojumu.

Tāpat vakarā, kad darba diena beidzās, ielas bija pārpildītas automašīnām un gājējiem.

Lai dotu iespēju strādniekiem un ierēdņiem laikā nokļūt darbā un atgriezties mājās, pilsētas valde ar pilsētas galvu Lamportu darīja iespējamo. Lamporta piedāvāto starpniecību sarunās starp TTC un strādnieku savienību, abas puses noraidīja.

TTC sabiedrībai katru dienu zaudējumi sasniedz 95-100 tūkst., bet personāls (4768 cilv.) zaudē algās apm. 58-60 tūkst. dolaru. Tai paša laikā TTC ietaupa 430 tūkst. klv. stundu strāvas, 10 tūkst. gal. gāzes un 1.300 gal. eļļas, ko patērēja nodarbinātie satiksmes līdzekļi.

Pirmajā dienā streiks prasījis arī vienu cilvēka upuri: kāda 52 g. v. sieviete, kas mērojusi 1,5 jūdzes ceļu uz darba vietu, nonākot galā, ar sirdstrieku mirusi.

Slēdzot redakciju, vēl nebija nekādu norādījumu, ka streiks drīzumā varētu beigties.

Toronto draud jauns streiks

Pēc dažām dienām, ja Toronto gāzes uzņēmuma valde nevarēs panākt vienošanos ar darbiniekiem algas paaugstināšanas jautājumā, personāls ueāks streiku, kas būs iespaidīgāks par ielas dzelzceļu darbinieku streiku, jo gāzi lieto apm. 400.000 mājsaimniecības, slimnīcās, laboratorijās u. c.

Ārzemnieku reģistrācija Sav. Valstīs

Pirmajā dienā Ņujorkā reģistrējušies 50.000 ārzemnieku. Pavisam Ņujorkā jāreģistrējas 400.000 ārzemniekiem, bet visā valstī 2,5 milj. Pasta iestādes Menhetenā izsūtījušas 200.000 un Bruklīnā 318.000 reģistrācijas kartītes. Pēdējā reģistrēšanās diena ir 11. janvāris. Par reģistrēšanās noteikumu neievērošanu paredzēts sods 100 dol. un 1 mēn. cietumā.

ASV 155 milj. iedzīvotāji

Vašingtonā. — Statistiskā biroja ziņas vēstī, ka uz 1952. gada 1. janvāri Amerikas Savienotās Valstīs bija 155.880.000 iedzīvotāju.

MARŠALA PLĀNA GALS

Vašingtona. — Pavisam kluši, bez godināšanas runām, bez jebkādas oficiālas atzīmēšanas gadu maiņā dabiskā nāvē beidzās kāda gigantiska palīdzības straume Eiropai, kas bij plaši pazīstama ar nosaukumu Maršala plāns. Šī plāna ietvaros Sav. Valstis sniegušas palīdzību vecajam kontinentam 12,5 milj. dolaru vērtībā, lai paglābtu Eiropas nekomūnistiskās valstis no samnieciska bankrota un krišanas komūnisma rokās.

Līdz ar to automatiski likvidējās amerikāņu valdības pārstāvība — ECA, kas veica Maršala plāna pārvaldi pēdējos 3 gados un 9 mēnešos.

Bet arī šai palīdzības sistēmai izbeidzoties, izpalīdzīgais Amerikas onkulis Sems nepamet Eiropu savam liktenim. Maršala plāna vietā stājusies jauna Savstarpējās Nodrošināšanas aģentūra, ko vada nesenais prez. Trūmena ārpolitiskais padomnieks Everēls Herimens. Viņa vietnieks Ir līdzšinējais Maršala plāna administrātors Ričards Baisels, kura tiešais uzdevums ir izkārtot saimniecisko palīdzību Eiropai.

Tito pietrūkst 189. milj. dolaru

Belgrade. — Dienvidslavijas saimniecības padomes priekšsēdis Boriss Kidrichs paziņojis, ka sastādot 1952. gada budžetu, jau tagad zināms iztrūkums — ap 189 milj. dolaru. Tūdaļ arī piebilst, ka šis deficits būtu sedzams ar Rietumu palīdzību, saņemot aizdevumus un neatmaksājamus piešķirumus.

Cits oficiāls dienvidslavu valdības pārstāvis vēlāk radiofonā paskaidrojis, ka ar vārdu „Rietumi" domātas Savienotās Valstis, Lielbritanija un Francija.

Paredzēdams ne visai labo reakciju, kādu rietumnieku galvaspilsētās izraisīs šādas jaunas prasības pēc naudas, Kidrichs paskaidrojis, ka viņa valdība jau esot rēķinājusies ar amerikāņu kriticismu, bet dienvidslavu vēlējumos neesot nekā pārspīlēta un nekā neattaisnojama. Dienvidslavijai no visām Eiropas valstīm esot jāpanes vislielākās grūtības un tās neesot tikai viņas pašas, bet gan visa vecā kontinenta interesēs.

Tad pat Kidrichs paziņojis, ka valsts aizsardzības vajadzībām 1952. gada budžetā Dienvidslavija esot paredzējusi summu, kas līdzinās 23,7 proc. no visiem valsts nacionālajiem ienākumiem.

Vai Pad. Savienība grozīs Austrumvācijas robežas?

Pēc Stokholmas laikraksta Aftontidningen ziņām, Pad. Savienības vēstnieks Puškins Berlīnē izteicies, ka Pad. Sav. ir ar mieru par Vācijas neutrālitāti grozīt Polijas un Vācijas robežas atdodot Silēziju Vācijai.

Jau agrāk pēc ziņām no Austrumvācijas ir sagaidāma Polijas piektā dalīšana. Staļins apsver varbūtību, ka, atdodot Vācijai atņemtos apgabalus, viņš gūs simpatijas vācu tautā.

Dienvidslavu bēgļiem brīvs ceļš uz mājām

Belgrade. — Nacionālās sapulces sesijā iekšlietu ministrs Aleksandrs Rankovics paziņoja, ka visi dienvidslavi, kas klīst pasaulē bēgļu gaitās, var atgriezties mājās, nebaidoties, ka viņus tiesās vai citādi viņiem daris pāri. Valdība izsludinājusi īpašu amnestiju. Tā nosaka, ka nevienam pārnācējam nav jābaidās, ka viņam būs jāatbild par to, ka kļūdījies sadarbojoties ar zemes ienaidnieku. Gan arī paziņots, ka izņēmums būs ļoti nedaudzi bēgļi, kas ir nozīmīgi kaŗa noziedznieki vai arī aktīvi pauduši propagandu pret Dienvidslaviju.

Mazās atombumbas Rietumeiropai

Le Monde ziņo, ka marokāņu lidlauks Lyautey, ko Francija nodevusi Atlantijas pakta valstu rīcībā, saņēmis atoma bumbu sūtījumu, kas izmēģinātas Las Vegas apkārtnē Amerikā. Minētais lidlauks ir domāts Vidusjūras flotes lidmašīnām.

Amerikāņu kaŗaspēka šefam Eiropā Tomasam H. Handijam Heidelbergā bija aspriede ar 4 amerikāņu atomzinātniekiem. Aspriede problēmas, kas stāv sakarā ar atomieroču nodošanu 200.000 amerikāņu kaŗavīriem. Katrs no šiem kaŗavīriem saņems norādījumus, kā rīkoties, lietojot atomieročus.

Leipcigai draud bads

Leipciga izsludināta par bada apdraudētu. Vairāki starpzonu kartupeļu vilcieni dodas uz Leipcigu, jo tai trūkst visu pārtikas līdzekļu, it sevišķi kartupeļu. Austrumvācijā sākusās lielās zemnieku apcietināšanas, jo viņus vaino kartupeļu sabotāžā. Komūnisti noklusē isto iemeslu: lielos kartupeļu izvedumus uz Poliju un Čechoslovākiju, kā arī lielos kartupeļu piedāvājumus Austrumberlīnei.

PARTIZĀNU KAŖŠ MALAJĀ

Lielbritanijas koloniju ministrs apmeklē Malajas pussalu, ziņo angļu laikraksti.

300 vīru lielā karaliskā britu jūrnieku komanda un tanku kolonna ielenc Ipos lidlauku pussalas rietumu krastā, kad Valetas tipa lidmašīna atved staltu kungu, ko 4 kaŗavīri ar pūlēm iestumj pa lūku tankā; lūku noslēdz. Ministrs Litltons atbraucis atrisināt sarežģīto angļu stāvokli Malajā.

Džungļiem apklāta Malaja ir bagāta ar dabisku kaučuku un alvu. Pēc ievedumiem izslāpušā Anglija izlietos visus līdzekļus, lai šo pussalu paturētu. 6.000 sīkstu komūnistu partizānu apdraud angļu ierēdņus, kaŗavīrus, inženieŗus un strādniekus. Malaja Anglijai ir ne mazāk svariga kā Ēģipte. Pirms diviem mēnešiem komūnistu partizāni nogalināja Anglijas augsto komisāru Henriju Gerneju; nošauti ap 3.600 angļu. Pašā pirmajā dienā ministrs četrreiz maina sava brauciena virzienu, lai maldinātu labi informētos partizānus.

Alvas raktuvju pārstāvji un kaučuka ražotāji sūdzas par uzbrukumiem. 240 kaujās nošauti 123 raktuvju strādnieki. Ražošanu nevar kāpināt; tieši pretēji, ja komūnistus nesavaldīs, tad darbiem jāapstājas. „Mēs esam padoti komūnistisku fanātiķu žēlastībai, kaut arī pussalā atrodas 125.000 angļu policistu un kaŗavīru. Sievas un bērni dzīvo aiz dzelondrātīm un smilšu maisiem," tā sūdzās raktuvju pārstāvji. Litltons izvairās no neatkarības solījumiem vietējiem pretkomūnistiskiem politiķiem, kas pārmet angļiem pussalas izmantošanu un katru reformu noraidīšanu.

Litltona mēģinājumu izveidot ķīniešu policiju, kas palīdzētu apkarot partizānus, no kuŗiem 95 proc. ir komūnistu, beidzās neveiksmīgi. Pašreiz ministra uzdevums ir atrast vīru, kas līdzīgi Francijas augstajam komisāram Delatram Indoķīnā uzņemtos nodibināt kārtību Malajā. Pa to laiku Delatrs jau atkāpies, jo nevarēja atrast citu atrisinājumu, kā varas izlietošanu, ko franču valdība negrib, lai nesarūgtinātu draudzīga Vjatnāmas Indoķīnas valdību.

Maz panākumu cer arī no propagandas filmas „Ola un es" ar kino zvaigzni Klodeti Kolbēru, kas rādīs angļu cīņas ar Malajas komūnistiem.

NAUDAS IZSPIEŠANU NO SAV. VALSTĪS DZĪVOJOŠIEM ĶĪNIEŠIEM ARANŽĒJUSI MASKAVA

Vašingtonā. — Valsts departamentā nešaubās par to, ka ar naudas izspiešanu no ASV dzīvojošiem ķīniešiem Pekinga nav nodarbojusies uz savu iniciātīvu, bet gan uz Maskavas pavēli. Par šo noziedzīgo rīcību visai pasaulei raidījumu sniedz „Amerikas Balss".

Padomju valdībai, ziņo AB, vajadzīga ārzemju valūta, kas pasaules tirgū ir daudz vērtīgāka nekā Padomijas rubulis vai arī satelītu nauda. Maskava cenšas izspiest no saviem līdzgaitniekiem, ieskaitot Sarkano Ķīnu un Ziemeļkoreju, pēdējos dolarus. Pēdējā Padomju Savienības un sarkanās Ķīnas līgumā skaidri teikts, ka maksājumi Maskavai kārtojami dolaros.

Pad. Savienībai dolari vajadzīgi ne tikai tirdzniecībai, bet arī propagandai. Padomju aģenti nevar brīvajās demokratijās iztikt bez dolariem.

Tā radies plāns iegūt amerikāņu dolaru no ASV dzīvojošiem ķīniešiem. Pēkšņi uz Ameriku sāka plūst no sarkanās Ķīnas telegrammu un vēstuļu straumes, kuŗās Ķīnā dzīvojošie radi pieprasīja sūtīt lielas summas izpirkuma naudu, paziņojot, ka pretējā gadījumā tiem draud nāve.

Pat par ieročiem un kaŗa materiāliem, ko sarkanā Ķīna un Ziemeļkoreja saņem, Maskava pieprasa samaksu dolaros. Izdarot vispusīgu izspiešanas aktu pārbaudi, Vašingtonā pierādījies, ka šis noziedzīgās rīcības iniciātīva nāk no Maskavas.

Nīmoellers Maskavā

Maskavā. — Vācu mācītājs Nīmellers ieradies Maskavā, kur to lidlaukā sagaidīja pareizticīgo archibīskaps Makarijs un baptistu pārstāvis.

Apsveikuma runā Nīmoellers izteica cerības atjaunot ciešu Pad. Savienības un Vācijas sadarbību. Viņš nesa arī „visas vācu tautas sveicienus."

Atbildes runā archibskaps Makarijs aplicināja Padomju tautas „ciešu apņemšanos uzturēt mieru visā pasaulē."

No Berlīnes ziņo, ka N. brauciens uz Maskavu esot saistīts ar prasību atlaist mājās Vācijas „brīvprātīgos", kuŗus spaidu kārtā aizveda uz Pad. Savienību. Aptuveni rēķinot, domā, ka Pad. Savienībā vēl atrodas 250.000 vāciešu, kam tagad dos iespēju atgriezties dzimtenē.

Repatriācija jau sākusies. Vācijā atgriezušies Ceisa fabriku tehniķi. 1945. g., kad komūnisti konfiscēja Ceisa optisko piederumu fabrikas Jēnā, šos cilvēkus aizveda spaidu darbos uz Pad. S-bu.

Brazilija un PSRS

Riodežaneiro. — Brazilijas ārlietu ministrs da Fontūra preses pārstāvjiem izteicies, ka Brazilijai vajadzēs atjaunot diplomātiskās attieksmes ar Padomju Savienību. Ja šādas attieksmes pastāv ar viņas satelītiem, tad ignorēt PSRS neesot nozīmes.

Brazilija ar PSRS diplomātiskus sakarus nodibināja tikai 1946. g., bet jau 1947. g. oktobrī, sakarā ar Brazilijas diplomātu apcietināšanu Maskavā, tās pārtrauca.

Dienvidslavijā kolchozu sistēma sabrūk

Belgradē. — Dienvidslavijas valdība nolēmusi pārkārtot lauksaimniecības kolektivizāciju. Komūnistu vadoņi beidzot nākuši pie atziņas, ka kolchozu sistēma tādā veidā, kā tā ir Pad. Savienībā, esot kaitīga, jo atnesot vairāk ļauna nekā laba.

Valdība stāvokli pārkārtos, bet, domājams, galīgi kolchozus vēl neliks vidēs. Jaunās reformas došot iespēju atjaunot kolchozācijas laikā sagrauto lauksaimniecību.

Turpmāk kolchoznieki saņemšot prēmijas atkarā no viņu spējām un padarītā darba, bet nevis par nopelniem partijā, kā tas bijis līdzšim. Kolchozu radīšanā tikšot ieturēts brīvprātības princips, valdība veicināšot lauksaimniecības kooperāciju.

Sudānas liktenis

Vašingtonā. — ASV Valsts departaments iesniedzis Ēģiptes valdībai šādu priekšlikumu: ja Kairo pievienosies Tuvo Austrumu kollektīvās aizsardzības paktam, tad ASV atzīs Faruku arī par Sudanas karali, ar noteikumu, ja Sudanas tauta šo jautājumu izšķirs pozitīvi plebiscita ceļā.

ŠINĪ NUMURĀ:

* CERCILS PIE TRŪMENA 1:1
* PAMIERA SARUNĀM PANĀKUMU NAV 1:1
* STREIKS TORONTO 1:1
* POLITISKA SLEPKAVĪBA 1:3
* MARŠALA PLĀNA GALS 1:3
* LIELĀ SKAŅRAŽA PIEMIŅAI 2:1
* DEMONSTRĀCIJA PRET LATVIEŠIEM 2:3
* TICĪBA ALAI 3:1
* J. VELKMES JUBILEJA 3:5
* VIŅAS UN VIŅI 4:1
* DOMA PARCELTIES UZ KANADU 3:4
* SARKANIE DIEGI 6:1
* ĶĪNAS ĢENERĀLIS 6:3

LATVIJA

Ir Amerikus kontinentā plašākais latviešu laikraksts; kas mūsu tautiešiem Savienotajās Valstīs un Kanadā sniedz vispusīgu informāciju par latviešu dzīvi visās zemēs, tāpat arī ziņas par pasaules politiskajiem notikumiem.

Laikraksts pasūtināms visās ASV un Kanadas Daugavas Vanagu Apvienībās, nodaļās, kopās un pie DV pilnvarotiem, kā arī laikraksta redakcijās ASV un Kanadā un pie mūsu pārstāvjiem.

Lielā skaņraža pieminai

Tālivaldis Ķeniņš

No dzimtenes radio atnesis sēru vēsti, ka 23. decembrī Rīgā miris viens no mūsu mūzikas dižgariem, Tēvzemes balvas laureāts, komponists Alfreds Kalniņš. Viņa mirstgās atliekas Otros Ziemassvētkos no bij. Nacionālās Operas nama izvadītas uz pēdējo dusu Meža kapos. Šajā sakarā Rīgas radiofonā nolasīts oficiāls nekrologs, ko parakstījuši tiklab tagadējie Latvijas politiskie vadītāji ar Kirchenšteinu priekšgalā, kā arī dzimtenē palikušie mākslinieki: Melngailis Skilters, Madernieks, Ivanovs, Ķepītis, Žilinskis, Līcīte u. c. Minētajā nekrologā ir tādi kuriozi apgalvojumi, kā piem. viņa Baņuta esot radusies „Oktobra revolūcijas sagatavošanas atmosfairā," un līdzīgs absurds. Mūsos gan šāda „propaganda" nevietā var radīt tikai sašutumu. Mēs nevaram aizmirst, ka Alfr. Kalniņš ir un paliek dziļi nacionāls latvisks komponists, un tādā nozīmē arī viņa vārds zelta burtiem būs ierakstīts latviešu mūzikas vēstures pirmajā lapaspusē.

Alfr. Kalniņš dzimis 1879. gada 23. augustā Latvijā. Augstāko mūzikālo izglītību guvis Pēterpils Konservātorijā, kur studējis ērģelspēli pie prof. Homiliusa. Latvijas neatkarības laikā viņš pievērsās vienlīdz kompozicijai, kā ērģelspēlei, būdams par ērģelnieku latviešu draudzē Doma baznīcā, kuras ērģeļu varenību pazīst pat Rietumeiropas kompetentākie mākslinieki. Viņš arī neapstrīdami bija mūsu ērģelnieku saimes vispromnentākā autoritāte.

Laiku no 1927. gada līdz 1933. gadam, A. K. pavadīja Savienotās Valstīs, gūdams arī jaunu impulsu un ierosmi savam tālākajam darbam.

Alfr. Kalniņš ir pirmām kārtām kompozīcijas vokālo formu meistars latviešu mūzikā: solodziesma, koradziesma, kantāte, opera ir tie žanri, kuriem viņš pievērsies visvairāk un vislabāk izteicis savu dziļi oriģinālo un nacionālo talantu. Viņš dziesmās (vairāk kā 300!) ir skandējis kā liriskos (Brīnos es, Ūdeņozu vainags), tā drāmatiskos (Skan zvani) un patriotiskos motīvus (Latvju himna). Viņa melodiskā līnija ir izkopta un gribētos teikt latviska, tāpat kā viņa harmoniskās secības un savdabīgās ka dences. Arī latviešu klausītāju sirdīs tādi darbi kā „Svešumā klīstot" un „Brīnos es," iegulušies visdziļāk un šajā ziņā var teikt, ka A. K. mūzika izsaka mūsu tautas skumji-lirisko dvēseli. Ne par velti tās dažkārt nosaukts par „latviešu Grīgu," un radniecība viņam ar lielo norvēģu komponistu ir neapšaubāma tādēļ vien, ka tie abi centušies radīt mūziku, atbilstošu savas tautas garam, kurā, kā lielais krievu komponists Glinka teicis „paša tautiešī justos kā mājās." Tādā ziņā tie sevī nes, ne tikai dziļi nacionālu, bet arī vispārcilvēcisku sūtību, ja pievienojamies tagad jau slavenai franču rakstnieka Andrē Žida (Gide) domai: Jo kāda māksla ir nacionālāka, jo tās humānā vērtība visdziļākā.

A. Kalniņš ir arī mūsu nacionālā operas žanra īstais radītājs un vērienīgākais pārstāvis: Alfredam Kalniņam nav tikai vienreizējā Baņuta vien, bet ir arī „Salinieki" un „Dzimtenes atmoda." A. K. plaši pievērsies tieši simfoniskai mūzikai (Balets „Staburags," Svētku uvertīra, vairāki simfoniski tēlojumi, kā „Latvija" u. c.). Viņš rakstījis arī labu skaitu instrumentāldarbu, it sevišķi iecienīdams mazāka apmēra, vai arī variāciju formu (Variācija „Lai līgo lepna dziesma" ērģelēm, vai Variācija par Grīga tēmu, klavierēm). Vēlreiz vēlētos pasvītrot, ka viņa devums latviešu mūzikai ir ārkārtīgi bagāts un plašs, un viņš ir viens no tiem latviešu komponistiem, kuriem patriotiskais moments darbos ir nācis, nevis „uz pasūtinājumu" vai aiz lietderības, bet no dziļu jūtu bagātas nacionālas dvēseles. Tik daudz apslēptu vērtību, oriģinālu domu, viņa reti — vai nemaz nedziedātās Amerikas laikā dziesmās vai kantātē „Jūrai," korim un orķestrim, pašam izcilākam latviešu mūzikas meistardarbam šai jomā, kas labi, ja uzvests pāris reizes! Godināsim Alfreda Kalniņa piemiņu, ne tikai atskaņodami viņa populārākos, tautas mīlestībā iegājušos darbus, bet nebaidīsimies no techniskām grūtībām, nesdami tautās visplašāko viņa darbu klāstu, lai Alfr. Kalniņa mūzikālais vēstījums tiktu atklāts visplašākā mērogā mūsu nacionālās kultūras gara mantu patiesa novērtēšanai.

Demonstrācija pret latviešiem

Kā jau mūsu laikraksta 2./25. n-rā ziņots, Gairdensitijā, Longailendā pie Nujorkas, 29. decembrī vietējā būvstrādnieku arodbiedrība bija rīkojusi demonstrāciju pret latviešu būvstrādniekiem, kas nav arodbiedrību biedri. Arodbiedrība pārmet uzņēmējam Risbergam, ka viņš nodarbina DP darba spēku, kamēr vietējās arodbiedrības biedriem un veterāniem neesot darba.

Arodbiedrībās kārtība ir tāda, ka visiem tās biedriem jāpiedalās streikos vai demonstrācijās, ja vadība tādas izziņo. Pēc arodbiedrības informācijas demonstrācijā piedalījušies 1.500 cilvēku, bet pēc aculiecinieku nostāstiem to varējis būt tikai ap 300. Demonstrācija notika pie Eagle Rock Estate būvvietas, kur Risbergs cel 160 mājas. Demonstrācija bija nolikta sestdienā, kad arodbiedrību biedri nestrādā, bet Risberga uzņēmums parasti darbojas. Tomēr minētā dienā kā prierkšsvētku laikā darbi nenotika un demonstranti nesastapa neviena strādnieka darbā.

DV pārstāvis A. Līdacis un viņa brālis Jānis, kas abi strādā būvniecībā, bija ieradušies notikuma vietā savā automobilī un fotografēja demonstrantus. To pamanījuši daži demonstranti viņiem uzbruka un nodarīja bojājumus automobilim. Demonstranti sabojāja arī kādu ekskavātoru (zemes racēju), kas atradās būvvietā un piederēja kādam amerikāņu veterānam. Pēc tam policija demonstrantus izklīdināja. Lieta nodota tiesai.

Gadījumu atzīmējuši vairāki Nujorkas laikraksti, bet visplašāk to apgaismo vietējā Longailendas avīze News Day. Visumā prese nosoda arodbiedrību nostāju pret DP. Aizrādīts, ka Amerikā nevienu nevar spiest iestāties arodbiedrībā. Arī daudzi amerikāņu būvstrādnieki nav arodbiedrībās. Piem., lielais Levita būvuzņēmums nodarbina tikai būvstrādniekus, kas nav arodbiedrībās.

Būvstrādnieku arodbiedrības ir noteikušas saviem biedriem algu $2.75 stundā un darba ilgumu 40 st. nedēļā, līdz ar ko nedēļas izpelņa nevar pārsniegt 110 dol. nedēļā. Pie Risberga, strādājot uz akorda un arī sestdienās, strādnieki nopelna vairāk, pat līdz $200 nedēļā.

Tālāk arodbiedrība nedibināti apgalvo, ka DP esot ievesti tikai darbam lauksaimniecībā, bet neatļauti pārnākot uz būvniecību un izspiež no turienes vietējos strādniekus un veterānus. Kā zināms, Amerikā tāda likuma nav, kas ierobežotu DP darbu izvēli.

Laikraksts ievietojis sarunu ar Risbergu, kurā tas atspēko arodbiedrības pārmetumus un paskaidro, ka latviešu būvstrādniekiem ir tādas pašas tiesības uz darbu kā citiem strādniekiem. Līdz šim no apm. 200 latviešu būvstrādniekiem Longailendā jau 15 aizgājuši dienestā ASV bruņotos spēkos un no tiem 3 ir krituši Korejā. Tuvākā laikā karadienestā aizies vēl 8. Ja viņi cīnās par ASV līdzīdzīgi citiem amerikāņu karaviriem, tiem ir arī tiesības strādāt tādu pašu darbu kā citiem amerikāņiem. Tādi uzbrukumi, kādi viņam tagad jāpiedzīvo no arodbiedrību puses, viņam esot pazīstami no Latvijas, kur komūnisti iznīcināja viņa uzņēmumu. Tālāk Risbergs aizrāda, ka arodbiedrības nemaz neuzņem visus būvstrādniekus, kas gribētu tur iestāties. Ja varētu strādāt tikai arodbiedrību biedri, tad tas nozīmē, ka daudzi latvieši, kas tagad labi nopelna, būtu spiesti palikt bez darba.

Iepazīstoties tuvāk ar apstākļiem arodbiedrībās, izrādās, ka DP būvstrādnieku jautājums šo reiz izmantots kā manevrs arodbiedrību iekšējās cīņās. Nasavas un Sufolkas apriņķu būvstrādnieku arodbiedrības vadītājs pirms dažiem gadiem bija kāds De Koenigs, kas pēc sīvām cīņām zaudēja savu vadītāja posteni. Tagad ir atjaunojusies cīņa par varu arodbiedrībā un De Koenigs ir uzsācis kampaņu un propagandas nolūkos noorganizējis minēto demonstrāciju.

ALA Aprūpes biroja vadītājs A. Līdacis mums paskaidro, ka viņš iesniegs ziņojumu latviešu centrālām organizācijām ar lūgumu spert vajadzīgos soļus, lai pasargātu latviešu DP pret nepamatotiem uzbrukumiem.

Izmeklēšana šinī lietā tagad atklājusi lietas, kas atgādina gangsteru paņēmienus. Kad sabojātā ekskavātora īpašnieks Michalovskis dabūjis zināt par notikušo, tas kopā ar saviem diviem radiniekiem, brāļiem Jakackiem ieradās pie De Koeniga mājās. Tur abus brāļus sagrābuši 4 vīri, ievilkuši garāžā un nežēlīgi piekāvuši. Piekaušana notikusi Sufolkas apriņķa prokurora biedra Benderska klātienē; tas tanī laikā ieradies viesos pie De Koeniga. Sakarā ar to apcietināti De Koeniga dēls Viljams un viņa brālēns Džons DeKoenigs, kurus apsūdz brāļu Jakacku piekaušanā. Līdz tiesas dienai apcietinātie atbrīvoti pret drošības naudu. De Koenings savukārt iesniedzis pretapsūdzību pret brāļiem Jakackiem, kuŗi it kā ieradušies pie viņa ar nolūku tam uzbrukt.

Brāļi Līdaci prokuroram paskaidroja, ka viņi nav pazinuši nevienu no uzbrucējiem, bet policisti atradušies notikuma vietas tuvumā un redzējuši notikušo, bet nav snieguši nekādu aizsardzību.

Apriņķa prokurors Gulota paskaidro: „Kā darba ņēmējiem tā darba devējiem ir savas tiesības, bet mēs nevaram pielaist gangsterismu un terrorismu mūsu zemē. Mēs darīsim visu, kas mūsu spēkos, lai notvertu likuma pārkāpējus un tos sodītu."

Prokurors bija uzaicinājis pie sevis 5 Gardensitijas policistus, ieskaitot policijas priekšnieku Vendevoteru, lai pārbaudītu pret viņiem celto apsūdzību, ka tie nav aizsargājuši brāļus Līdaciņus pret uzbrucējiem. Policisti noliedza, ka tie būtu bijuši klāt pie incidenta un neesot nekā redzējuši.

(Nobeigums 6. lpp.)

TAUTIEŠU IEVĒRĪBAI!

LŪDZ PIETEIKTIES

Latvijas generālkonsuls R. N. Braisons, 320 Bay St. Room 1304, Toronto, Ont., lūdz tvaikoņa „Rāmava" bij. kapteini Augustu Šmitu pieteikties pie viņa.

DEJU VAKARS AR LABAKO DEJOTĀJU GODALGOŠANU

Toronto Latviešu Sporta Klubs 18. janvārī, College ielā 22 rīko deju vakaru, kurā godalgos labākos dejotāju pārus. Spēlēs labā mūzika.

NAMA IESVĒTE

Toronto Latviešu Biedrības nama iesvēte notiks 13. janvārī, pl. 2 p.p., Osler ielā.

IEVĒRĪBAI

DV Toronto nod. biedrenes savā pēdējā sanāksmē nolēmušas, ka būtu vēlams reizi mēnesī sapulcēties, lai gūtu iespēju pārrunāt nākotnē veicamos darbus, gūt jaunas idejas un ierosmes. Līdztekus notiktu rokdarbu darināšana, sagatavojot tos loterijai vai apdāvināšanai. Pirmā vakarēšana notiks š. g. 6. februārī DV mītnē, 123 Huron St. Sākums plkst. 19,30. DV biedrenes lūgtas piedalities šai vakarā. Turpmāk šādas sanāksmes notiks katra mēneša pirmajā trešdienā.

Dāmu komiteja.

PATEICĪBA

Izsakām sirsnīgu pateicību Z. Baloža kundzei; kas ar mūļu prātu, bez atlīdzības piedalījās Toronto gaidām dāvātā Latvijas karoga darināšanā.

TL Sporta Kluba valde.

ZINAS NO EIROPAS

LATVIEŠI VĀCIJĀ

(Turpinājums)

Latviešu tautas grupas Vācijā pārstāvībai un aprūpei pastāv Latviešu Centrālā Komiteja (LCK). Tā ir Latviešu Centrālās Padomes (LCP) izpildorgans. Latviešu Centrālā Komiteja ir latviešu tautas grupas pilnvarota pārstāvēt to pie Rietumvācijas valdības, okupācijas iestādēm, zemju valdībām, valsts un pašvaldības iestādēm, kā arī pie vietējām internacionālajām organizācijām.

Pašreizējā Latviešu Centrālā Padome ievēlēta uz 3 gadiem. pag. g. augustā/septembrī vispārējās, tiešās un aizklātās vēlēšanās; Padomē ir 24 locekļi. Vēlēšanas izdarītas uz latviešu tautas kopības Rietumvācijā statūtu pamata. Statūti reģistrēti Detmoldas Amtsgerichta biedrību sarakstā.

Latviešu Centrālā Padome sanāca uz pirmo sēdi pag. g. 22./23. septembrī Augsburgā, pie kam ievēlēts LCP prezidijs sekojošā sastāvā:

Priekšsēdis — mag. iur. Adolfs Šilde, adrese: (14a) Stuttgart—Bad Cannstatt, Normannstr. 6-5.

Priekšsēža vietnieks — mācītājs Antons Abakuks, (23) Oldenburg i. Old. Lager Ohmstede.

Sekretārs — majors Vilis Hazners, (21a) Augustdorf b. Detmold, Lager, Bl. 9-6.

Uz latviešu tautas kopības Vācijā statūtu pamata LCP ievēlēja uz 3 gadiem Latviešu Centrālo Komiteju sekojošā sastāvā:

Priekšsēdis — plkv. Vilis Janums, (21a) Augustdorf b. Detmold, Lager, Bl. 9-6.

Priekšsēža vietnieks — plkv. Valdemars Skaistlauks, (14a) Esslingen a. N. Uhlandstr. 7.

Juridiskās nozares vadītājs — mag. iur. Kārlis Ozoliņš, (21a) Augustdorf b. Detmold, Lager, Bl. 9-6.

Saimniecības nozares vadītājs — Voldemars Ždanovskis, (21a) Augustdorf b. Detmold, Lager, Bl. 9-6.

Izglītības nozares vadītājs — prof. Hugo Lācis, (23) Oldenburg i. Old. Lager Ohmstede.

Latviešu tautas grupu pie Vācijas zemju valdībām pārstāv Centrālās Komitejās apgabalu pārstāvji:

Šlezvigā—Holsteinā — Augusts Vanags, (24) Luebeck, Marli Str. 101.

Ziemeļreinā—Vestfalē — Voldemars Ždanovskis, (21a) Augustdorf b. Detmold, Lager, Bl. 9-6.

Lejas—Saksijā — plkv. Arvīds Kripens, (23) Oldenburg i. Old., Lager Ohmstede.

Virtembergā—Badenē Hesenē, franču zonā — plkv. Voldemars Skaistlauks, (14a) Esslingen a. N., Uhlandstr. 7.

Bavarijā — Alfonss Avotiņš, (13b) Grosshesselohe, Kastanienallee 2.

(Turpinājums seķos).

VĒL PĀRVEDĪS 14.000 DP

Pārvietoto personu pieteikšanās izceļošanai izbeigta, — tā informēja dažādo tautību sakarniekus 12. decembra sanāksmē IRO galvenajā mītnē amerikāņu joslā. Izceļošanas nometne Minchenes Funka kazarmās pārpildīta; tur atrodēs 6.000 DP, kas vēl kārto izceļošanu uz ASV, 3.000 uz citām zemēm, kā arī 1.000 no emigrācijas noraidīto. Iespējams, ka no pieminētiem 6.000 ASV vīzas vairs nesaņems ap 1.500. Pēc gala termiņa 6. decembrī emigrācijai uz ASV reģistrējušies vēl ap 700 personu, bet to lietas nekādā ziņā vairs nevarēs apstrādāt. Nepieļaus arī nekādus izņēmumus. Ludvigsburgas emigrācijas centrā izceļošanai uz ASV gatavojas ap 2.000; bet bez tam varētu palikt 300-400 personu. Sav. Valstu DP likuma kvote termiņā apmēram būs realizēta. Janvārī paredzēts pārvest uz ASV 14.000 DP. Pēdējais transports no Minchenes Funka kazarmēm uz ASV paredzēts 1. februārī, bet no Ludvigsburgas 2. janvārī, jo pārējos izceļotājus no Ludvigsburgas pēc tam nosūtīs uz ostām caur Mincheni.

LATVIEŠU SKAITS ASV AUG

2. janvārī ar kuģi Gen. Steward no Brēmerhāfenas Nujorkā ieradās:

Lilija, Edmunds, Ilga un Viesturs Balodis; Jānis un Hildegarde Bibītis; Fricis Bunka; Emilija Džonsons; Aldis Eliskalns; Eriks un Milda Feldmanis; Eriks Feldmanis; Antons Ivanenko; Ilmars Jaukalns; Velta Juriks; Elmars un Gertrude Kaņeps; Magdalena un Adolfs Kiburis; Alfons Konstantinovičs; Georgs Krikmanis; Jānis Ločmelis; Voicjks, Adele un Lidija Logins; Staņislavs, Heinrichs, Marija un Jānis Macans; Reinhards, Vilma un Edite Mancs; Richards Millers; Matilde Paunis; Jānis Picukans; Antonijs Pommērs; Karlina Porietis; Fridrichs un Minna Rupeks; Berta Siliņš; Pēteris, Elizabete un Edite Skrastiņš; Vladimirs Skillins; Auguste Šmits; Jānis Spruksts; Erna un Andris Straumietis; Uldis un Valdis Strazds; Millija un Elizabete Ulasevics; Emilija Upenieks; Edīte Vissels; Ežens un Marianna Zablockis; Rūdolfs Zariņš;

7. janvārī ar kuģi Gen. Tailor no Brēmerhāfenas Nujorkā ieradās:

Laimonis Barviks; Edvīns Bēldavs; Fricis Dravnieks; Pēteris un Erika Eiduks; Velta Erdmanis; Vasilijs Fedotovs; Zigrida, Silvija un Franks Freidenfelds; Brigitta Golvers; Anastasija Gauja; Jānis Garancis; Augusts, Helene un Juris Grauds; Emilija Jaugietis; Jānis un Anna Karītis; Fricis Kaukis; Rolands Kazaks; Vencels, Antonija, Māra un Ilze Klima; Alma Krūklis; Jānis un Hilda Laicāns; Jānis un Herta Lajviņš; Jānis Linkis; Dāvids un Anna Mežciems; Zinaida un Inta Miķelsons; Jānis Muižnieks; Marija Paije; Eduards un Antonija Priedīte; Arvids un Erika Priedītis; Jānis un Mirdza Rozenbergs; Ilze Rungulis; Vladimirs un Emilija Rusmanis; Kārlis, Rozemarija un Ilga Seiluns; Zelma, Eduards un Alfreds Šķēle; Julians Sondors; Austris Staks; Kārlis, Ilma un Imants Svilnis; Eduards un Velta Žuburs.

8. janvārī ar kuģi Gen. Greelijs no Brēmerhāfenas Nujorkā ieradās:

Marija Baltiņš; Vilis Debels; Amalija un Jānis Grinbergs; Arnolds un Marija Gūtmanis; Valija, Leopolds, Longina, Jānis, Vilija un Māris Grīnvalds; Veronika Kalniņš; Eduards, Ženija un Imants Kalniņš; Arnolds un Emilija Kronbergs; Mārtiņš Kruvesis; Marija Kuncītis; Edgars Lūsis; Pelageja Nikitins; Alberts Ozoliņš; Ojārs Ozols; Antons un Milda Pērkons; Lūcija Pernics; Jevgenija Rockaus; Staņislavs un Elza Saulišs; Aleksandrs un Anna Sietiņsons; Osvalds, Velta, Andris, Ilze un Anita Tauvers; Pevilija un Merija Urdevics; Aloizijs Veigulis; Vanda, Ilze un Mārtiņš Veiss; Mikelis Žemičugins; Olga Ziemelis; Valija Zīle.

DAUGAVAS VANAGI

RAŽENS DARBA GADS

„Ir pagājis atkal ne tikai viens kalendāra gads, bet DV arī viens ražīgs darba gads.

Atskatoties uz padarīto palīdzības darbu aiztecējušā gadā, ar gandarījumu varam konstatēt, ka arvien vairāk un vairāk latviešu sabiedrība visās aizjūras zemēs uzticējusies DV organizācijai, nododot tai savu ārtavu izlietošanai Vācijā palikušo invalīdu un citu trūkumā nonākušo tautiešu aprūpei. Šo uzticību DV ieguvuši, stingri ievērojot ziedotāju gribu ziedojuma izlietošanā un ieturot stingru un precīzu norēķinu kārtību.

Ja sākumā DV aprūpēja tikai bij. karavīrus un to piederīgos, tad, aprūpes darbam paplašinoties un paklausot ziedotāju vēlējumiem, jau aizgājušā 1951. g. lielā mērā tika atbalstīti jo daudzi trūkumā nonākušie tautieši. Tā, piem., TBC slimojošo tautiešu aprūpi sanatorijās DV pārņēmuši pilnīgi.

Aprūpes darba labākai veikšanai Vācijā ierīkotā pilnīga aprūpējamo kartotēka, kurā tiek atzīmēts katrs ziedojums, ko aprūpējamais saņēmis, tā novēršot jebkādu pabalstu dubultu saņemšanu. Šinī sakarā DV aprūpes daļas lūgums visām organizācijām, draudzēm un atsevišķām personām ASV: uzticēties DV, nododot savu ārtavu attiecīgai DV apvienībai vai pārstāvībai, vai vēloties nosūtīt savu ziedojumu tieši, pieprasīt to personu vārdus, kam palīdzība vispieciešamākā. DV organizācija par katru aprūpējamo Vācijā. Tikai ģenākot pilnīgu kontroli, aprūpes darbu varēsim plānveidīgi veikt, un nebūs neviens trūkumcietējs Vācijā, kam grūtā brīdī nebūs palīdzēts.

Kā lielākā līdzekļu vācēja un devēja Vācijas aprūpes darbam no aizjūras zemēm 1951. g. bijusi DV pārstāvība ASV. Tikai Vācijas amerikāņu un franču joslām vien tā nodevusi DM 11.267, kas saskaņā ar ziedotāju vēlējumiem izmaksātas pabalstos trūkumā nonākušajiem tautiešiem šais joslās. Arī daudzu citu ASV organizāciju un atsevišķu personu palīdzība nākusi ar DV starpniecību Amerikā.

Par plašo un atsaucīgo palīdzību, ko tautieši ASV veikuši Vācijā palikušo labā, lai atļauts te visu saņēmēju vārdā izteikt visiem ziedotājiem vissirsnīgāko pateicību un, ieejot Jaunajā gadā, izteikt cerību, ka siržu tilts, kas uzcelts starp latvieti ASV un Vācijā, kļūs jo dienas jo stiprāks, līdz pienāks brīdis, kad šo aprūpes darbu varēs pārņemt neatkarīgā Latvijas valsts."

A. Bērziņš,
DV amerikāņu joslas apr. bir. vad.

KANADA

PĀRSKATS

par 1951. g. Ziemassvētku ziedojumu vākšanas akcijā ziedoto līdzekļu izlietošanu.

Nosūtīts uz Vāciju izmaksai kā Ziemassvētku veltes:

1. Heiligenhafenas sanatorijai (30 pers.) Norandas DV nodaļas ziedojumu — $41.01, pārējo tautiešu ziedojumi $18.99, kopā $60.

2. Gautingenas sanatorijai (40 pers.), DV Toronto nod. Dāmu komitejas ziedojumu $68.19, pārējo tautiešu ziedojumi $11.81. —$80.00.

3. Ambergas sanātorijai (35 personas), DV Albertas nodaļas ziedojumu un tās savāktie ziedojumi $42.00, pārējo tautiešu ziedojumi $28.00 — $70.00.

4. Huntlozenas sanātorijai (30) DV Londonas nodaļas zied. un tās savāktie ziedojumi $55.00, pārējo tautiešu zied. $5.00 — $60.00.

5. Hamburg, Wohnlager Funkturm nometnei — tautiešu iemaksātie ziedojumi $35.00.

6. Freilassing nometnei, tautiešu iemaksātie ziedojumi $16.00.

7. DV St. Catharines nod. savāktie ziedojumi sadalīšanai pēc DV Centrālās valdes ieskata $63.50.

8. DV St. Catharines nod. savāktie ziedojumi Lāčplēšu svētkos 1951. g. 11. nov. un 1 gada darbības atceres vakarā, kādam kara invalīdam Vācijā pēc DV centrālās valdes ieskata $26.00.

9. Pārējo organizāciju un tautiešu ziedojumi izmaksai pēc ziedotāju norādījumiem uz vārda gan arī ziedojumi ar norādījumu izsniegšanai, gan kara invalīdiem, gan atraitēm ar bāriņiem, gan veciem ļaudīm un slimiem tautiešiem Vācijā 264.55.

Kopā $675.05.

Ziedojumi izsūtīti uz Vāciju ar aprēķinu, lai tos izmaksātu uz Ziemassvētkiem vai īsi pēc tiem. Pēc augšminēto ziedojumu pārsūtīšanas ienākušie ziedojumi Ziemassvētku veltēm tiks ieskaitīti aprūpes fondā un izmaksāti pēc ziedotāju vēlēšanās kā pabalsti aprūpei.

Izsakām vissirsnīgāko pateicību, visām organizācijām un ziedotājiem, kas no sava sirds siltuma ir devuši tālāk mūsu grūtāk piemeklētiem tautiešiem Vācijā un palīdzējuši arī viņiem sildīties Ziemassvētku svecīšu gaismā pie latviešu dvēseļu ugunskura.

DV Kanadas valde

Daug Vanagi

1. Kara invalīdu un grūtdieņu palīdzībai Vācijā ziedojuši:
Niagaras r

T. Eglītis $5.00; Niagaras Latviešu draudzes locekļi ziedojuši: H. Leitis $2.00; K. Taube $1.00; V. Krūmiņš $1.00; L. Krūmājs $2.00; J. Snitke $4.00; I. Menska $5.00; K. Freimanis $8.00; Ž. Andersons $4.00;

2. DV Informācijas darbam ziedojuši:

R. Milkaudze $1.00.

Izsakām visiem ziedotājiem vissirsnīgāko paldies. Ziedojumi tiks izlietoti pēc ziedotāju vēlēšanās.

DV Kanadas valde

ZIEDOJUMI DV NAMA FONDAM

(Nobeigums)

L. Nr. 16 — O. Straumus $2.00; A. Reichmanis $2.00; A. Zariņš $2; J. Treļs $10.00; L. Nr. 17. — E. Mednis $1.00; V. Riels $1.00; A. Žīgurs $3.00; A. Bodnieks $10.00; L. Nr. 22. — A. Reķis $4.00; T. Tūters $2.00; F. Pavasars $2.00; E. Dundurs $2.00; A. Ozoliņš $2.00; L. Nr. 18. — J. Jaunkalns $5.00; M. Galviņš $1.00; R. Grava $5.00; A. Kļaviņš $1.00; M. Sebris $1.00; E. Bērziņš $2.00; L. Nr. 19. — T. Šakins $20.00; O. Bērziņš $1.00; Ž. Epniss $1.00; Ž. Bumbulis $1.00; J. Bulmanis $2.00; V. Pīpe $1.50; L. Buka $2.00; K. Porietis $2.00; T. Rozentāls $1.00; K. Dzenis $1.00; A. Kance $2.00; A. Krūmiņš $2.00; A. Avots $2.00; M. Līdacis $1.00; J. Mednis $2.00; A. Atdeka $2.00; P. Bernāts $2.00;

(Turpinājums sekos).

NB.: Ja kāds ziedotājs nebūtu savu vārdu šai sarakstā atradis, viņu laipni lūdz to pieteikt DV Toronto nodaļas valdes sekretāram P. Brokam, 123 Hurron St., Toronto, Ont.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

ALAs Centrālā valde ieskata, ka tiks 12. janvārī Nujorkā, Latviešu Konsultatīvās kopas telpās. Tā būs veltīta it īpaši ALAs gadskārtējā kongresa darba kārtības izstrādāšanai.

Amerikas Latviešu Apvienības gadskārtējais kongress sanāks ASV galvaspilsētā, Vašingtonā, 1952. g 7., 8. un 9. martā. Organizācijām ieteicams sākt gatavoties jau laikus. Sīkāka informācija un instrukcijas sagaidāmas pēc centrālās valdes sēdes.

Atzīstot latviešu kultūras darba nozīmīgumu svešumā, ALAs Centrālā valde aicina latviešu biedrības, draudzes un latviešu kopas ik gadus janvārī vai februārī ASV rīkot latviešu kultūras dienas ar referātiem, rakstnieku vakariem, latviskās mūzikas koncertiem, gleznu un dailamatniecības izstādēm, grāmatu skatēm, teātŗa izrādēm un cita veida latviešu mākslas un kultūras sarīkojumiem. Tani pašā laikā ALAs Centrālā valde ierosina un aicina kultūras dienu sarīkojumu atlikumu nodot Latviešu Kultūras fondam Savienotās Valstīs.

ALAs eCntrālā valde ieskata, ka latviešu kultūras vērtību jaunradei būtu pakalpots, ja organizācijas un atsevišķas personas atzītu par iespējamu apsvērt, vai dažus procentus Kultūras Fondam nebūtu iespējams paredzēt no ikviena sarkojuma, no ik vienas jaunizdotās latviešu grāmatas, tā stiprinot iespējas notikt jauniem sarīkojumiem, iznākt jaunām grāmatām, jauniem mūzikas, gleznieciības un rakstniecības darbiem.

Lai kultūras darbs sekmētos ALAs Centrālā valde aicina 1952 gada janvāŗa vai februāŗa latviešu kultūras dienām ASV gatavošanos sākt jau tagad, lai tās kļūtu par notikumu, kas latviešu sirdis stiprina šodienai un rītdienai.

o

Vašingtonas latviešu ev.-lut. dr jauno 1952. gadu ievadīja ar svētbrīdi un garīgu koncertu Augustanas bazīcā 1. janvāŗa pēcpusdienā. Pēc īsas māc. A. Veinberga uzrunas un lūgšanas atkal reiz dzirdējām Latvijas Nacionālās Operas sōlistus Hertu Lūsi un Emili Mauriņu, šoreiz L. Grāhemas ērģeļu pavadījumā.

Ja par Mauriņa mākslinieciskā snieguma kalngalu šai koncertā bez mazākās svārstīšanās jāatzīst Bēthovena Sanctus dziedājums, tad, par Hertu Lūsi runājot, šādu izlasi izdarīt grūti. Vai tā bija Fr. Šuberta Ave Maria, J. Mediņa Svētās lilijas un Glāsts, A. Jurjāna Tēvija? Ievērojamās mākslinieces izjustais dziedājums, viņas personības apdvests, niansu bagāts, daudzkrāsains, iejūsmoja ne vien diezgan kuplā skaitā ieradušos latviešu klausītājus ar sūtni J Feldmani priekšgalā, bet arī viņu draugus un viesus amerikāņus. Paldies mākslinieciekm, paldies Vašingtonas latviešu ev.-lut. draudzei par šo skaisto, dziļas nozīmības pilno jaunā gada ievadījumu.

o

Daugavas Vanagu Apv. Nujorkā rīkotā Jaungada sagaidīšanas balle Bēthovena zālē bij pulcinājusi necerēti kuplu apmēklētāju skaitu. Telpas bija dekorējis mākslinieks Gricēvičs, kas dzīvo Filadelfijā. ...

Pl. 12 viesus uzrunāja DV pārstāvis ASV A. Līdacis un aicināja tautiešus pulcēties ap latviešu organizācijām un draudzēm, kā mūsu nacionālās vienības sarkātājām un cīnītājām par Latvijas atbrīvošanu. Runātājs sevišķi pieminēja tos latviešu jaunekļus, kas atrodas Savienoto Valstu karavīru rindās. Beidzot viņš atgādināja, ka visiem mums, kas spējam pelnīt, jāatceras mūsu tautieši, kas cieš trūkumu un tie jāatbalsta. Pēc runas visi lielā pacilātībā nodziedāja Dievs, svētī Latviju!

Viesus iepriecināja Olģerts Parpickis ar humoristiskiem priekšnesumiem un baletdejotāju pāris Pakule un Klaips. Dejotājiem vajadzēja sniegt atkārtojumu. Netrūka arī laimes liešanas. Sarīkojums deva labu atlikumu, ko izlietos palīdzībai tautiešiem Vācijā un ASV.

o

30. decembrī Bruklinā notika lietuviešu protestantu draudzes atklāšanas dievkalpojums. Draudzi vada mācītājs P. Dazis, kas ir pazīstams kā latviešu draugs. Sveicienus no Latviešu ev.-lut. draudzes nodeva mācītājs R. Zariņš. Dievkalpojumā piedalījās Lietuvas ģenerālkonsuls J. Budris un lietuviešu organizāciju pārstāvji.

Ticība ALAi ir droša

Kaut gan doma par Amerikas Latviešu Apvienības nepieciešamību, arvien lielākam immigrantu skaitam ieplūstot no Eiropas, bija radusies gadu iepriekš, ALA kļuva par īstenību pag. gada 24. februārī, 115 latviešu organizāciju, draudžu un kopu delegātiem no dažādiem apgabaliem sanākot sūtņa J. Feldmaņa sasauktā dibināšanas kongresā Vašingtonā. Kā viens no pirmiem iniciātoriem, kas daudz pūlējušies Apvienības izveidošanā, lai tā tiešām pārstāvētu

ASV latviešu vairākuma domas un gribu, varu liecināt, ka bija jāpārvar daudz šķēršļu un šaubu ceļā uz ALAs tapšanu.

Bet ALAs darbības sekmes, uzsākot savu eksistenci bez līdzekļiem, lai algotu kaut vienu tehnisku darbinieku, nebūt nebija nodrošinātas. Pirmais pusgads, patiešām, radīja pamatu kritikai par bezdarbību, bet pašos valdes locekļos bažas, vai ALAi izdosies izkļūt no simboliska stāvokļa uz derīgas aktivitātes ceļa. Kā parasts ar vasaru bija iestājies tradicionāli klusais posms sabiedriskajā dzīvē. Biedru nodevu nomaksas neienāca tikpat kā nemaz. Techniskā darba smagums gulās uz sekretāra pleciem, kas bija nomākts fiziskā maizes darbā.

Tomēr valde, periodiski sanākot uz apspriedēm, daudziem nesot materiālus upurus, ceļu mērojot, mērķtiecīgi turpināja nospraust ALAs aktivitātes vadlīnijas, blakus tam ievadot ar panākumiem dažu labu kopīgu akciju. Radās ALAs Kultūras, Informācijas un, beidzot, Aprūpes biroji. Tie sākumā it kā karājās gaisā, jo nebija līdzekļu viņu aktivizēšanai. Vai radīsies atsaucība no tautiešu puses? Katram jāsaprot, ka Amerikas Latviešu Apvienība, ja tā pastāvēs, nebūs atsevišķu uzņēmīgu politisku darbinieku pasākums, bet visu atbalstīta kopēja lieta. Kā citādi varam cerēt īstenot ALAs statūtos sprausto uzdevumus: Apvienot un vadīt ASV latviešus ciņā par Latvijas neatkarības atjaunošanu, latviešu kultūras vērtību saglabāšanu un jaunradi, un palīdzības sniegšanu tautiešiem, kam tāda nepieciešama?

Pēc manas dziļākās pārliecības nepastāv jautājums par labas gribas trūkumu tautiešos nest upurus kopīgiem nacionāliem ideāliem un palīdzībai invalidiem un citiem bolševisma radītu apstākļu upuriem. Jautājums, ciktāl viņš pastāv, vienmēr būs tas pats: uzticība pasākumam, kas aicina uz kopdarbību un uz upuru nešanu. Tagad, gadu maiņā, daudzas pazīmes rāda, ka ASV latviešu ticība ALAi ir droša. Atliek vēl tikai viņu nodrošināt ar aktivitātes paplašināšanu, ceļā uz jauniem panākumiem. Var mainīties ALAs virsbūve un valdes sastāvs. Bet pamati paliks, jo tie likti akmeņiem, kas nesti līdz no dzimtenes: mūsu sāpes, sapņi, cerības, un ticība jaunai brīvai Latvijai.

Mēraukla manam optimismam ir zemāk sniegtais kases pārskats, kaut gan tas vēl neattaisno ALAs dibināšanas kongresā pieņemto, $8000 pirmajam gadam. Bet līdz pirmā ALAs pastāvēšanas gada beigām atliek vēl pāri par diviem mēnešiem, un biedru nodevas un ziedojumi īsteni sāka ieplūst ALAs kasē tikai šoruden. Bet ar visu to nevar cerēt uz financiāla gada apmierinošu noslēgumu, ievērojot, ka ALAs biroļiem — viņas praktiskā darba galveniem aģentiem — nav vēl radītas solidas saimniecības bazes. Tomēr fakts, ka līdzekļu ieplūšana pēdējos mēnešos pastāvīgi pieaug, stiprina ticību ALAs nākotnei.

PĀRSKATS PAR IENĀKUMIEM UN IZDEVUMIEM 10 MĒNEŠOS

Ienākumi:

Ziedojumi Kultūras fondam — $809.43; ziedojumi Aprūpes fondam $908.03.

Kopā fondiem $1.717.46.

Biedru nodevas ($1.00 no personas), $ 233; ziedojumi, pabalsti u. c. ienākumi admin. darbam $773.40 Kopienākumi admin. izdevumiem $4.006.40. Visu ienākumu kopsumma 10 mēnešos $5.723.86.

Izdevumi:

ALAs Centr. biroja vad. $1.250; alga 5 mēnešos; Centr. biroja telpu īre 10 mēn., pasta, telef., telegr. u. kancl. izdevumi, inkorporācija, grāmatu iegāde, skolu programma, utt. $1.388.89; Kopā Centr. biroja administrātīvie izdevumi $2.638.89. Aprūpes biroja sekr. alga 2 mēn. $400. Apr. biroja nos. Ziemassvētku dāvanas $594.76. Aprūpes biroja kopizdev. $994.76.

(Nobeigums 6. lpp.)

Monsiņors Jānis Velkme jubilārs

Monsiņors Jānis Velkme šinīs dienās lielā klusībā savā trimdas mītnē Illinoisā Thomasboro, atskatījās uz 75 mūža gadiem.

Monsiņors Jānis Velkme pieder pie vecākās latviešu katoļu garīdznieku paaudzes, kas pašaizliedzīgi cīnījušies par ticības un latvietības saglabāšanu pārkrievināšanas laikos un kas stāvējuši kūmās pie Latvijas šūpuļa. Viņš dzimis 1876. g. 14. dec. Rudzātu pagastā, turīgā, bērniem svētītā zemkopja ģimenē. Beidzis Pēterpils I reālskolu Rīgā un Teoloģijas studijas Pēterpilī, 1902. g. iesvētīts par priesteri. Darbojies kā palīgmācītājs Pēterpilī un Rīgā, bet kā draudzes mācītājs Preiļos, Ludzā, Dagdā un Kalupē. Viņš spiests bieži mainīt darba vietas, jo krievu administrācijai nepatīk, ka visur, kur ierodas jaunais garīdznieks, dibinās kori, tiek rīkoti priekšlasījumi un kursi, bērniem mācīta ticības mācība latviešu valodā. 1905. gadā jaunā garīdznieka personīgā aizstāvēšana daudzus latviešu paglābj no soda ekspedīcijas vajāšanām. 1908. g. viņš Kalupē nodibina pirmo lauksaimniecības biedrību un ir tās priekšsēdis. Gadu vēlāk viņš nodibina arī krājaizdevu sabiedrību, ko vada līdz 1912. gadam, kad viņu pārceļ uz Pēterpili par Sv. Katrīnas baznīcas vikāru.

Pēterpilī J. Velkme darbojas ļoti aktīvi latviešu sabiedriskajos pasākumos un kopā ar pārējiem Latgales kultūras celmlaužiem: K. Skrindu, Fr. Trasūnu un c. pulcina Pēterpils latviešus kopējam nacionālajam darbam. 1913. gadā J. Velkmi ieceļ par Aglūnas dekānu. Kādā amatā paliek visu pirmā pasaules kara un revolūcijas laiku. Tā kā Aglūna ir liels centrs, J. Velkmes aktivitāte bez tiešajiem garīdznieka pienākumiem sevišķi izpaudās ceļot Latgales zemnieku saimniecisko stāvokli, rīkojot kursus, priekšlasījumus un mācot zemniekus ievirzīt dzīvi jaunajem laikiem atbilstošā gultnē. Kā aktīvam un iecienītam sabiedriskam darbiniekam J. Velkmem piekrīt liela loma vēsturiskā Latgales kongresa noorganizēšanā un labvēlīgā norisē, kad izlēma Latgales apvienošanos ar pārējiem latviešu apgabaliem. Boļševikiem ienākot Latvijā, J. Velkmem, kā aktīvam brīvās Latvijas cīnītājam, jāatstāj Aglūna. Viņš tad kopā ar vairākiem citiem sabiedriskiem darbiniekiem dodas uz Rīgu un vēlāk uz Liepāju. Pēc galvaspilsētas atbrīvošanas J. Velkmē atgriežas tanī un aktīvi piedalās sabiedriski-politiskā dzīvē, palīdzot celt un veidot jauno Latvijas valsti. Viņš ir viens no Latgales kristīgo zemnieku partijas dibinātājiem. Pēc Latgales atbrīvošanas, 1920. gadā dekāns J. Velkme atgriežas vecajā darba vietā Aglūnā, bet tā paša gada rudenī viņu pārceļ par dekānu uz Rēzekni. Šeit J. Velkmes sabiedriskais darbs izpaužas vispilgtāk, un viņš drīz vien ir Rēzeknē, toreizējā Latgales sabiedriskās dzīves degpunktā. Viņš ir daudzu organizāciju dibinātājs un vadītājs, rīko kursus un priekšlasījumus, apmeklē apkārtnes ciemus un mājas, izdod un rediģē tā laika lielāko laikrakstu Latgalē — Latgolas Vords. 1928. gadā Velkmi pārceļ par dekānu uz Ilūksti. Šeit viņš sevišķu vērību piešķir vietējās latviešu draudzes stāvokļa un prestiža celšanai; vietējā minoritāte to bija stipri nobīdījusi pie malas. Ar dekāna taktu un sabiedriskumu drīzi vien pretešķības izlīdzinātas, un arī šeit sāk plaukt un veidoties sabiedrības dzīve. 1933. g. J. Velkmi pārceļ uz Liepāju par katoļu draudžu dekānu, bet 1938. g. tādā pašā amatā viņš pāriet uz Kuldīgu, kur darbojas līdz trešai boļševiku okupācijai, kad dodas trimdinieka gaitās vispirms uz Vāciju un vēlāk uz ASV.

Monsiņors J. Velkme 12 gadus no vietas vadīja Latgales lauksaimniecību biedrību savienību kā tās prezidents un pēc tam bija Latvijas Lauksaimniecības Kameras vicepriekšsēdis, Latgales akciju bankas un biedrības Latgales Tautas Pils valdes loceklis, kā arī amata virs un ideologs daudzās citās organizācijās. Viņa spalvai pieder daudzi raksti par sabiedriskiem un saimnieciskem jautājemiem.

Par nopelniem baznīcas labā dekāns J. Velkme iecelts par Sv. Tēva galma prelātu-monsiņoru, un apbalvots ar vairākiem ordeņiem.

par nopelniem sabiedriskā darbē

Trimdas laikā Vācijā J. Velkme visu laiku bija latviešu un Igaunu katoļu draudžu dekāns britu joslā. Viņš bija arī dīvu pirmo LCP loceklis, LCK labklājības nozares vadītājs un Pašpalīdzības fonda valdes loceklis. Par spīti lielajai gadu nastai, iedrāgātai veselībai un grūtai satiksmei, monsiņors Velkme bija biežs ciemiņš ne tikai katoļu draudzēs, bet daudzās latviešu bēgļu nometnēs. Viņš piedalījās visās lielākās latviešu sanāksmēs un, apmeklējot angļu militārās un garīgās autoritātes ļoti daudz darījis mūsu karavīru atbrīvošanai no gūsta. Viņam piekrita arī gods kā pirmam atvest priecīgo vēsti no angļu okupācijas spēku galvenās mītnes, ka tuvākajās dienās latviešu karavīrus atbrīvos.

Pēc ierašanās ASV monsiņors J. Velkme uzturas Illinoisas valsti Thomasboro. Ar viņam piemītošo dzīvo interesi viņš arī tur seko latviešu gaitām un likteņiem, cītīgi lasa latviešu laikrakstus un grāmatas un daudzās sirsnīgās vēstulēs dalās pārdomās un ieskatos ar saviem draugiem un paziņām par latviešu dzīvi un nākotnes izredzēm. Sirmais monsiņors, kura stalto augumu lielā gadu nasta gan ir mazliet liekusi, garā vēl joprojām ir mozs un stiprs, nešaubīgi ticot visa laba un latviešu taisnās lietas uzvarai.

Sirmajam jubilāram, nenogurstošajam cīnītājam par taisnību un lielajam patriotam, vēlam ilgu mūžu un nesatricināmo ticību piepildījumu — drīzu atgriešanos atbrīvotajā dzimtenē!

J. N.

AR VECO GADU RĒKINUS NOSLĒDZOT

Drīz sniegsies varbūt jau pie pussimts to mūsu tautiešu skaits, kas savas darbos cirstās brūces šeit dziedinājuši. Gan nav šī slimnīca vārda tiešā nozīmē, bet tomēr vieta, iestādījums, jūdzes 17 ziemeļrietumos no Toronto, kur nonāk slimnieki, kam ārstēšanās slimnīcās nav vairs nepieciešama, līdz laikam, kad spējīgi atgriezties atkal darbā. Angliskā vārdā šai slimnīcai (!) dots atveseļošanas centra nosaukums (The Convalescent Centre). — Bez šaubām, šādu iestādījumu var pierakstīt Kanadas pozitīvā; jaunā puse vienīgi tā, ka „Workmen's Compensation Board" maksā drucin par daudz (75 proc. no regulārās izpeļņas bez atvilkumiem, tomēr nepārsniedzot, ja nemaldos, $170 mēnesī), saņemtā kompensācija dažu labu pamudina simulēt slimību, cik ilgi vien iespējams; sevišķi ziemu. Neba ārsts ir Dievs! — jātic, ja slimnieks saka: sāp, sāp, — un prot vēl labi notēlot! Bet rezultātā uz simulantu rēķina ne vienam vien gadās ciest tādam, kam atveseļošanās tiešām būtu vēl nepieciešama.

Savādi, ka runājot par Maltonu (gan arī tā apmēru un iedzīvotāju daudzuma ziņā tikai vidējs miestiņš, ja neskaita lidmašīnu fabriku, kuras nozīme un produkcija aug diendienā), vispirms gribas domāt par nelielo, ap pārdesmit pelēko koka divstāvaino ēku puduru klajā laukā ar netālo lidlauku; varbūt tādēļ, ka šeit strādājuši un strādā vairāki latvieši. Neba, lielu izpeļņu tikodami, nākuši viņi! — tomēr darbs un maize vasaru un ziemu.

Normāli ik diena paiet šeit spriegā darbā: pacienti ar un bez ģipsa kaskām nemitīgi kustas no vienas vietas uz otru, no dzīvojamām telpām uz nodarbību vietām, atsevišķu ārstu kabinetiem, ēdamzāli vai tml. Viņiem pa vidu steidzīgā solī te viena, tur otra vai pulciņos zaļi, gan balti tērptās terapistes, jautras, bezbēdīgas skuķes, kuru dēļ dažam labam kādreiz straujāk iepukstējusies sirds. Tikai pašlaik visa citkārt ierastā dzīvība tā kā pamirusi: slimnieki ,ne slimnieki, izbraukuši sērst pie radiem, draugiem vai paziņām; tāpat lielākā daļa personāla — aizbraukuši nosvinēt Ziemassvētkus un sagaidīt Jaungadu. Šeit patvērušies vienīgi tie, kam jāstrādā (personāla locekļi), vai tādi, kam draugi dzīvo pārāk tālu vai arī nav nevienas dzīvas dvēseliītes, kas tos gaidītu. — Tāda savāda, neierasta sajūta: šis esot Vecgada vakars. Vai tiešām viens gads atkal nodzīvots — trimdā, svešumā...? Atbildē klusums, pat ierastā lidmašīnu rūkoņa rimusi. Aiz loga smagi kā svina pielijušas pil palāses, netālu blakus montonā pulksteņa tikšķēšana. Vecais gads sadrūmis klusē... Vai tiešām tam prāts nenesas uz jokiem vairs? Nē — nē —, pēc dažām minūtēm tam jāatbrīvo vieta Jaunajam. Tas ies uz neatgriešanos pēc minūtes — jau, jau pēc dažām sekundēm...

Maltonā, Ont.,

1951. g. 31. dec. J. Lazdiņš

KAS DRAUD MIČIGENAS LATVIEŠIEM?

ASV valdībai gatavojoties radikāli samazināt izejvielu kvotu civilo automobiļu ražošanai, lielas bezdarba briesmas draud Mičiganas valstij, kur, atskaitot vienu fabriku, koncentrēta visa Savienoto Valstu auto rūpniecība. Tas ievērojami skartu arī daudz latviešu, kas, meklēdami izdevīgākus darba apstākļus un lielāku izpeļņu, saplūduši Mičiganā un strādā automobiļu rūpnīcās Detroitā, Lansingā un citur.

Autorūpniecības strādnieku arodbiedrību vadība gan ļoti pūlas novērst daudzu strādnieku atlaišanu. Cik draudīgā situācija nepatīkama, norāda arī tas, ka tūlīņ pēc ASV valdības nodomu uzzināšanas uz Vašingtonu steidzās Mičiganas gubernātors M. Viljems. Kopā ar Mičiganas senātoru Mūdiju, kas blakus minot, ir žurnālists. V. apmeklēja preidentu Trūmenu.

Šķiet šis intervencijas rezultāts bija dienu ilgā apspriede, kuŗā ASV aizsardzības mobilizācijas pārvaldes priekšnieks Č. Vilsens uzklausīja Mičiganas gubernātora M. Viljema, ASV lielākās auto ražošanas sabiedrības General Motor prezidenta Č. Vilsena un auto rūpniecības strādnieka arodbiedrību vadītāja Reutera iebildumus. Pēdējie centušies pierādīt, ka bezdarba posts, kas iestāsies pēc plānotās tēraudа un vara samazināšanas, sagādās daudz lielākus zaudējumus, nekā tas būtu, izdarot zināmus pārkārtojumus karam svarīgo materiālu sadalē.

Pēc ilgās konferences Mobilizācijas pārvaldes priekšnieks Č. Vilsens paskaidrojis ka viss tas, ko viņam teikuši Mičiganas valsts un arodrūpniecības pārstāvji, nespējot ietekmēt viņa aprēķinus, kaut arī cilvēcīgi viņš varbūt gribētu citādi. Cik lielā mērā samazināšot nepieciešamās izejvielas auto rūpniecībai, viņš varēšot pateikt tikai pēc 12. janvāŗa, kad notikšot vispārējā kaŗa rūpniecībai svarīgo izejmateriālu sadale 1952. gada otram ceturksnim. Viņš brīdinot no optimisma. Jo ASV aizsardzības plānu īstenošana tieši pašreiz esot visaugstākā mērā svarīga. Itin viss cits otrā vietā.

Pirmajam ceturksnim kvotu samazināja par 13,7 proc. pag. gada oktobrī. Mičiganas valsts vadība prasa, lai auto rūpniecības „apcirpšanas" gadījumā turienes fabrikām nodod citus kaŗa rūpniecības pasūtījumus.

LATVIJA

Latvijas valsts eksistence saistīta ar taisnību un tiesībām. Taisnība un tiesības savā nemainīgajā nozīmē nav ar epizodisku rakstūru, bet to saknes sniedzas dziļāk. Ikvienam gan jāstāv modram par šo vērtību nostiprināšanu sadzīvē, — kā atsevišķas tautas, tā starptautiskajā sadzīvē.

Mūsu attieksmei pret Latvijas valsti jāizpaužas tās likumu un pamatlikuma cienīšanā un īstenošanas gribā. Latvijas valsts pastāvēšanas fakts un tiesības, kas ar to saistītas, uzliek mums pienākumu tikpat šodien kā toreiz, kad atradāmies savas zemes territorijā un paklāvāmies savas valsts varai, būt labiem savas valsts pilsoņiem. Savas grūtības tur rodas mūsu jaunākajai paaudzei, kas savā zemē nav varējusi iegūt pilsonisko pilngadību un pietiekami nepazīst šīs zemes tiesisko iekārtu, bet kamēr mēs paši un citas rietumu zemes akceptē Latvijas pilsoņu tiesības, mums jābūt šo tiesību cienīgiem. Ar dziļu gandarījumu jākonstatē, ka vēl maz mūsu valsts pilsoņu pārgājuši citā pavalstniecībā. Tas ir viens no visspilgtākajiem ticības apliecinājumiem mūsu pašu valstiskai gribai.

Arī pieķeršanās savai tēvu valodai ir zīme, ka nepazudīsim. Mūsu tautas brāļi Kuršu jomā izbraukdami uz zveju jūrā, runāja tikai kursiski, kas ir tā pati latviešu valoda. Viņi darīja to tādēļ, ka viņi, tāpat kā viņu tēvu tēvi ticēja, ka viņiem gaidāms labs loms tikai tad, ja tie paliek uzticīgi savai tēvu valodai. Vai šādu ticējumu arī mums nevajadzētu kopt? Vai uzticība latviešu valodai nenesīs savukārt mums un mūsu bērniem svētību?

Savā tautības apziņā un neatkarības gribā mums jāpaliek stingriem un nelokāmiem, — tikai tad mēs padarīsim par īstenību to, ko saucam vēl šodien par savām tiesībām un savu valsti.

Atomenerģija miermīlīgām vajadzībām

ASV atomenerģijas komisija paskaidro, ka zinātniekiem pirmoreiz izdevies iegūt elektrību no atomenerģijas. Ir izdevies novadīt no atomu reaktora siltuma enerģiju ar kāda šķidra metalla palīdzību un ar šo enerģiju radīt tvaiku, kas dzen turbīnu, kuŗa savukārt radīja 100 KW stipru strāvu.

Šis sekmīgais eksperiments, kas atklāj jaunu nodaļu atomu laikmeta vēsturē, notika Arko tuvumā, Aidaho. Mēģinājumus vēl turpinās ar lielākām vienībām, radot lielāku spēku. Zinātnieki liek lielas cerības uz atomspēka izlietošanu miermīlīgām vajadzībām.

TUKSNEŠUS PĀRVĒRTĪS AUGLĪGĀS DRUVĀS

Monsanto Chemical S-ba pēdējo 3 gadu laikā nodarbinājusi 80 zinātniekus, lai pētītu augsnes uzlabošanas iespējas. Tagad šī sabiedrība nākusi klajā ar savu atklājumu, kas nosaukts par krilliju. Tam nav līdzības ar mākslīgiem mēsliem, tas ir ķīmiska viela, kas īsā laikā pārveido augsnes fizikālo struktūru tādā veidā, kas atļauj augiem uzņemt vielas. Apgalvo, ka šis līdzeklis izsaukšot revolūcionāru pagriezienu lauksaimniecībā, kas atļaušot tuksnešus īsā laikā pārvērst dārzos un druvās.

Izmēģinājumi pierāda, ka krilijs ir 1.000 kārt iedarbīgāks par kompostu, kūtsmēsliem vai kūdru. Ar dabiskiem līdzekļiem mēslotā augsne baktēriju darbības dēļ pēc daudziem mēnešiem zaudē savas īpašības. Krilijs turpretim nepadodas baktēriju iedarbībai. Kriliju lieto pulvera veidā to var viegli sajaukt ar zemi, kas dažu stundu laikā pārvēršas augstvērtīgā augsnē. Pēc sava ķīmiskā sastāva krilijs ir polielektrolits, kuŗā ir liels daudzums negātīvo elektrisko lādiņu, kas reaģē ar pozitīvajiem lādiņiem augsnes minerāļos, līdz ar to radot vajadzīgo struktūru augsnē.

Krilija ražošana vēl ir attīstības stadijā, un tas parādīsies tirgū ne ātrāk kā 1953. g. Izejvielu ražošanai Teksasā ceļ fabriku, kas izmaksās 50 milj. dolaru. 1 mārciņa krilija panāk to pašu efektu augsnes struktūrā kā 200 mārciņas kūdras vai 500 mārciņu komposta. Krilija cena nebūs augstāka par 2 dolariem mārciņā.

Zinātnieki izsakās, ka jaunais izgudrojums varbūt izrādīsies par iedarbīgāku ieroci pret komūnismu kā atombumba, jo komūnistu propagandai visvieglāk padodas tautas, kuŗu zeme vairs nespēj ražot tik daudz pārtikas, lai uzturētu pieaugušo iedzīvotāju skaitu.

DIENVIDAMERIKAS LATVIEŠI DOMĀ PAR PĀRCELŠANOS UZ KANADU

CIEMOS PIE MĀCĪTĀJA JĒKABA MEKŠES BRAZILIJĀ

Sao Paulo priekšpilsētās ir daudz skaistu vietu, kur kokos un ziedos iegrimušas bagātnieku savrupmājas, žilbinošajā tropu saulē slej savas baltās, viegli iedzeltenās vai bāli zilās fasādes. Šeit nevalda lielpilsētas debesskrāpju smagums un parastā centra ielu burzma, kas šinī Dienvidamerikas metropolē ierauj un pazudina cilvēku kā lielā, mutuļojošā atvarā. Ik pa piecām minūtēm tikai dzirdams, kā aizbrauc ielu dzelzceļš, kas šinī idiliskajā nostūrī vēl vienīgais atgādina šīs miljonu pilsētas dzīves ritumu, kas pamazām saplok, jo vairāk attālinās no centra.

Vienā šādā S. Paulo priekšpilsētā apmeties arī mācītājs Jēkabs Mekše ar savu palielo ģimeni. Viņš apdzīvo divstāvu māju, ko S. Paulo latviešu luterāņu draudze bija parūpējusies sagādāt, kad mācītājs vēl bija ceļā uz Braziliju. Mājas dārzā smaržo tropiskie augi un puķes, ko ar lielu rūpību kopj mācītāja dēls, jo pašlaik ir skolas vasaras brīvlaiks un nav vairs svešajā portugāļu valodā jāmokās ar mācībām. Vidējā meita kas arī vēl iet skolā, ir čakla palīdze mājasmātei — mācītāja kundzei, kas ģimenes iztikai blakus piepelnās ar angļu valodas un mūzikas stundām, bet vecākā meita jau strādā kādā S. Paulo apavu veikalā par iesaiņotāju.

„Ja kāds ģimenes loceklis vēl drusku piepelna, iekārtoties var, citādi ar lielāku ģifteni Brazilijā dzīve nebūtu viegla," saka mācītājs. „Galveno atalgojumu maksā Misuri sinode, drusku piemaksā arī dīraudze, bet kas būs pēc gada, ja sinode savu pabalstu samazinātu, vai pat ļiegtu, nezinu. S. Paulo luterāņu draudze pati savu mācītāju uzturēt nespēj. Bet Vācijā pārskolojos par zobu techniķi; vajadzīgos darba rīkus arī esmu paņēmis līdzi — ja nevarēs citādi dzīvi „dzīt uz priekšu" gatavošu atkal zobus," smejas mācītājs. „Ar praktisku arodu arī Brazilijā nevar galīgi pazust."

„Un kā esat saraduši ar jaunajiem apstākļiem?"

„Ģimene klimatiskās pārmaiņas panes labi, grūtāk pie šejienes klimata pierast man pašam. — Ir reta diena, kad nejustu galvassāpes, un tas traucē garīgu darbu. Brazilija, bez šaubām, ir skaista zeme, tikai jāprot tās skaistumu ieraudzīt un cienīt. Kanada būtu vispieņemamākā. Kā šiem cilvēkiem paiīdzēt, par to nopiethi vajadzētu padomāt mūsu trimdas un baznīcu organizācijām. Ar atzinību jāmin Latviešu Nacionālā Apvienība Kanadā. Tiem Brazilijas tautiešiem, kas izceļošanas lietā lūguši viņas palīdzību, LNAK apņēmusies sagādāt darba devēju — izsaucēju, kā arī nokārtot vīzas formalitātes. Ja kādreiz atkal pavērsies ceļš uz mājām, no Brazilijas uz brīvo Latviju atgriezīsies visvairāk, tāpat no pārējām Dienvidamerikas zemēm."

„Vai tas nozīmētu, ka šejienes tautiešiem nacionālā apziņa būtu visstiprākā?"

„Viņa ir stipra mūsos visos, ciktāl materiālie apsvērumi un spējas vai laime sekmīgi nodrošināt mājvietas dažiem šo apziņu neko viņam teikuši Mičiganas valsts un arodrūpniecības pārstāvji, nespējot ietekmēt viņa aprēķinus, kaut arī cilvēcīgi viņš varbūt gribētu citādi. Cik lielā mērā samazināšot nepieciešamās izejvielas auto rūpniecībai, viņš varēšot pateikt tikai pēc 12. janvāŗa, kad notikšot vispārējā kaŗa rūpniecībai svarīgo izejmateriālu sadale 1952. gada otram ceturksnim. Viņš brīdinot no optimisma. Jo ASV aizsardzības plānu īstenošana tieši pašreiz esot visaugstākā mērā svarīga. Itin viss cits otrā vietā.

Pirmajam ceturksnim kvotu samazināja par 13,7 proc. pag. gada oktobrī. Mičiganas valsts vadība prasa, lai auto rūpniecības „apcirpšanas" gadījumā turienes fabrikām nodod citus kaŗa rūpniecības pasūtījumus.

KANADĀ

LNAK KULTŪRAS NOZARES AICINĀJUMS

Lai mūsu sabiedrībā un jaunatnē stiprinātu draudzīgā aicinājuma ideju, kas brīvajā Latvijā bija īstenojusies tik cildenā latviešu gara dzīves izpausmē, LNAK Kultūras Nozare aicina Kanadas latviešu organizācijas un draudzes š. g. 28. janvārī vai kādā citā šim datumam tuvākajā dienā atzīmēt Draudzīgo aicinājumu ar priekšlasījumiem un citiem piemērotiem priekšnesumiem.

Draudzīgā aicinājuma aktu ieteicams apvienot ar Latvijas de iure dienas atceri.

*

Svētdien, š. g. 20. janvārī, pl. 6,30 vakarā, 198 Osler ielā, TLB Jaunatnes kursos dzīves mācības lekciju virknē notiks māc. A. Čopa priekšlasījums „Kas ir patiesība".

*

TLB Jaunatnes kursi š. g. 26. janvārī, pl. 6 vakarā Sv. Andreja baznīcas ielpās rīko Draudzīgā aicinājuma un Latvijas de iure aiceres aktu.

Programmas pirmajā daļā māc. A. Lūša priekšlasījums par Draudzīgā aicinājuma un de iure dienas nozīmi un LNAK valdes loc. māc. A. Čopa ievadvārdi sakarā ar LNAK bibliotēkas atklāšanu.

Svinīgā koncerta daļā komponista T. Ķeniņa klavieru un Dainas koŗa priekšnesumi dir. Freimanes vadībā, kā arī M. Indzeres deklamācijas.

Sarīkojuma laikā paredzēta grāmatu izstāde-tirdziņš.

DĀMU IEVĒRĪBAI

Š. g. 27. janv. 123 Huron St., pazīstamā kosmetiķe Elza Pērkone referēs par „Kosmetiku" Latvijā un Kanadā". Referātam sekos praktiski demonstrējumi. Sākums plkst. 16.00. Dāmas lūgtas šo vērtīgo priekšlasījumu apmeklēt. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem.

DV Toronto nod.
Dāmu Komiteja

Ziemassvētku uz DP kuģa Vācijā

1307 pārvietotās personas, to starpā 62 latvieši, kas 2. janvārī ar kuģi „Gen. Stewart" ierādās Ņujorkas ostā, piedzīvoja vētrainākos Ziemassvētkus un Jaungadu savā mūžā. Tie bija gan noguruši, bet priecīgi, ka vētrainais ceļojums beidzies un tie laimīgi sasnieguši Amerikas krastu.

Kuģa kapteinis Bojers paskaidroja, ka visa brauciena laikā, sākot ar 20. decembri, kad kuģis „Gen. Stewart" izbraucis no Brēmerhafenas, okeanā valdījusi vētra. Visi pasažieri cietuši no jūras slimības un daži dabūjuši belzienus, kad kuģis svaidījies viļņos. Milzīgie viļņi bieži vien vēlušies pāri kuģa klājam. 26. un 27. decembrī stāvoklis bijis tik launs, ka neviens nevarējis rādīties uz klāja.

Ziemassvētku vakarā kāds latviešu priesteris noturējā pusnakts mesi. Bija vajadzīgi trīs cilvēki, lai palīdzētu priesterim noturēties savā vietā pie altāŗa. Divi palīgi stāvēja pie altāŗa katrs savā pusē un turēja svečturus.

Pēc kapteiņa vārdiem vairums pasažieru izturējušies mierīgi, pat ar humoru, grūtā ceļojuma laikā. Vienalga, cik nemierīga bijusi jūra, vairums no tiem tomēr apmeklējuši ēdamzālpas, lai ieturētu maltītes.

Jānis Klidzējs

VIŅAS UN VIŅI

Mūsu dienu ģimenes problēmas rakstnieka skatījumā

(Turpinājums)

Slidēšanu uz leju līdzīgos apstākļos pārdzīvo visas tautas. Tomēr mums liekas, ka no mūsu sievietēm pārāk lielā skaitā tādos laikos apreibst un aizraujas. Jāvaicā kāpēc? Varbūt tāpēc, ka kara laikos mūsu zeme vienmēr ir bijusi vārtos. Iebrucēji mūsu zemē vienmēr ir bijuši lielie, varenie. Mūsējiem tie liekas „kungi". Tiem tad ir vara, spožums un mantas, kas mūsu pašu tautai atņemtas un ko viņi vieglprātīgajiem var piedāvāt par draudzību. Un ja pašlepnuma nav, tad viņs un šokolāde spēlē lielu lomu. —

Tās latviešu jaunekļu un vīru cietās, drūmās un smagās galvas — kā tas mūsu sievietēm reizēm liekas — nav nemaz tik cietas un smagas un vienaldzīgas, lai neredzētu un nejustu, kas notiek ar viņiem pašiem un ar tiem, ko viņi mīl. Tikai tā starpība, ka mūsējie neeksplodē kā raķetes, kā to darītu dienvidnieki. Viņi sakož zobus un klusē, kad runāšanai nav jēgas. Izmisumā viņi būtu gatavi paši sevī ar zobiem iekosties, redzēdami, cik ārkārtīgi grūti mazai, mocītai tautai saglabāt pašcieņu. Kā lai to iespēj mazā sieviete, kam, kā saka, vienmēr ir „sirds"?

Piemēri kaimiņzemēs

Bet te nu atkal ir jāapstājas un jāsaka, ka viņai to vajadzētu varēt, ja . . . ja visai mūsu tautai kaut kā nebūtu par maz.

Ir tuvi piemēri. Tuvākajā un mazliet tālākajā kaimiņu zemē — Lietuvā un Somijā svešajiem iebrucējiem sev kara brūtes ir bijis jāmeklē vai ar uguni. Cik to viņi ir darījuši — ar pistoli rokā! Un, lūk, kas tur ir — Lietuvas un Somijas sievietes spītīgo nacionālo pašlepnumu svešo varu uzmācības laikos ir sargājusi liet viņu un somu tautu stingrē, ar viņu nacionālismu kopā kausēta reliģiozitātē. Tā nav skala pātaru reliģiozitāte. Viņu reliģijai ir kaut kas lielāks, dziļāks, saistīgāks ar visu, kas dzīvē. Somi ir luterāņi, lietuvji — katoļi, bet preteslības ziņā pret apstākļiem viņi tik ļoti līdzīgi. Mēs, latvieši, un kaimiņi igauņi šinī ziņā esam tie „brīvie", „gudrie". Mums ir sava, iegājusies brīvības „skola". Mēs daudz lasām, mums ir „atziņas", mēs tāpat vien, bez vēl kaut kā zinām, kā apzinīgam cilvēkam jārīkojas. Labi jau, jauki. Bet smagajos laikos mums pietrūkst šī kaut **kā**, ar ko dvēselēs iedegt visas sardzes ugunis. —

Turpina „kara spēles"

Turpinot tālāk šo pārrunu par jaunavu un jaunekļu ceļiem, jāapstājas pie trimdas dienām.

Nometņu dzīve, lai kādos smagos apstākļos tā bija jāvada, tomēr deva daudz kā tāda, ko varēs paraugam pieminēt. Jaunavas un jaunekļi mācījās, studēja. Spītīgi un centīgi meklēja nākotni.

Pulka bija arī citādu paraugu, kādus dzimtenes apstākļos nekad neredzējām. Daudziem kā ar netīru virvi ap dvēseli vēl būs jāstaigā gadiem ilgi.

Vīrieši bijuši dzērāji, un daži tik atbaidīgi, ka nekādā gadījumā jaunavām neesot bijis drosmes ar tādiem saistīt savu dzīvi.

Protams, nosodāma lieta pie tiem, kam šis netikums bija jau pacelts par tikumu. Bet daudzajiem, daudzajiem reibums bija glābšanās no kaila izmisuma. Tiem, kas nav dzēruši dubļus frontē gadiem ilgi, kas gūstā nav grauzuši zāles stiebrus, tiem to nekad nesaprast. Un pēc tam skrīningu un izmeklēšanu vajāti un dzīti. Un daudzi no karavīriem palikuši pilnīgi vieni un vientuļi pasaulē. Cik grūti būt eņģelim tādā tukšumā un izmisumā, to tikai viņi paši zina. Kad sieviete ir izmisumā, viņa var raudāt. Vīrietis to reti spēj. Un tas ir vēl grūtāk.

Jā, un viņa apdziedātai dzimtenes meitenei bieži vien bija liciės par ilgi savu zēnu gaidīt un sagaidīt. Vai kāds brīnums, ka tie tapa rupji? Šo pievilšanu viņiem gribējās atriebt katrai sievietei, ko satiek.

Bija jau arī tādi, kas ar savu uzvedību varēja aizbaidīt arī visdrosmīgākās un visiecietīgākās jaunavas. Arī pārnākuši viņi turpināja „kara spēles" un katrā sievietē, ko viņi satika, redzēja tikai tādu, kam drīkst teikt: Nāc! Bet ja sieviete apzinājās to lomu, kāda viņai var piederēt un pieder kā vīrieša audzinātājai, tad nogludinājās arī šo „kara zirgu" gaita.

Bet vai nebija pulka tādu sieviešu, kas par parupju vīrieti jūsmoja no sirds: Tas tik ir kārtīgs un īsts vīrietis!

Mīļās lievas, neprasiet no vīriešiem to, kas jūs pašas neesat. No jums pašām atkarāsies, vai viņš drīkst būt laupītājs vai jūsu sargs.

Te nu ir kāda cita vieta, kur latviešu jaunavas nemaz, nemaz nevar lepoties ar savu sievietes sirdi. Sakiet, cik no latviešu jaunavām būs to, kas būtu uzņemušās tapt un palikt par mūža draugiem tiem latviešu jauniekiem, kas no kauju laukiem atgriezās bez kājām, rokām, acīm? Cik?

(Turpinājums sekos).

Ilmārs Batraks

NICĪBAS ZĪMĒ

Aiz aprāršņa zib posta blāzma tāla . . .
Gan kvēle izplēnēs un liesmas sakritīs,
Uz graustu kaudzēm tikai smilgas dīgs.
Sāks naida dzirkstis kvēlot citā malā.

Vai jēga atkal uzcelt to, kas vēlreiz nīks?
— Nav iznīcībai robežu, ne gala,
Pār dambjiem ūdens mutuļo, tik daudzi atkal slīks!

Bet jaunus darbus darīt pavēl nemīrstīgais gars,
Kaut kurnot, rosīgs kļūvis sīko ļaužu bars.

O. Kļavenieks

Kurzemes cīnītāju pēdējais ceļš

(Turpinājums)

Kurzemes zeme ir cieta un sakaltusi, neklausa mazās lāpstiņas dūrienam. Darbs veicas gausi, un rīta gaisma jau klāt, nevar vairs neko darīt, ienaidnieks sāk mūs novērot. Katrs iemetas savā ieraktā bedrītē un ieņem savu vietu. Un nav vēl nemaz pilna dienas gaisma, kad kā uz rokas mājienu sākas krievu viesuļuguns pār mūsu līnijām. Esmu mīnu metēju novērotājs, atrodos bataljona sektora vidū, pirmajās līnijās, mazā uzkalniņā ir mana vieta, lai varētu ienaidnieku labāk pārredzēt. Aiz muguras mani sedz priežu jaunaudze. Esmu ieplacis savā bedrītē un sagatavojos koriģēt uguni mīnu metējiem.

Krievu artilērijas un mīnumetēju uguns valda par mūsu ierakumiem, kas nemaz nav īsti izveidoti. Viens otrs blakus cīnītājs ievainots, un viņa galva nosligst pār ierakumu malu. Tagad sāk strādāt arī mūsu smago ieroču uguns, nu gribam dot ienaidniekam pretsitienu. Bet neesam vēl nemaz īsti sākuši svilināt, ka krievu kājnieki jau metas uz mūsu ierakumiem Sāk strādāt mūsu ložmetēji un pļaut ienaidnieka stāvus. Liekas, būsim pagaidām glābti, bet pēkšņi 11. rotas sektorā, labajā pusē apklust daži ložmetēji. Ienaidnieks to jūt un cērtas tanī virzienā. 10. rotas ložmetēji mēģina glābt no kreisās puses, bet arī tur vairs neklausa vairāki ložmetēji, un krievi sāk lauzties mūsu līnijās gar abiem flankiem. Sākas nežēlīga tuvcīņa. (Rīts bija stipri dzestrs. Biju uzvilcis biezo karavīra mēteli, kurā nēsāju savus dokumentus, piemiņas skatus no bērnības dienām un mīļoto meiteņu attēlus. Šinī mēteli arī vienmēr glabāju mātes dāvāto zelta pulksteni). Mani cīņu biedri, kas vēl ir uz kājām, tuvcīņā pamazām atkāpjas pārspēka priekšā. Es vēl pagaidām ar savu blakus novērotāju dižkar. M. turos. Mūsu mašīnpistoļu uguns ienaidniekam cērt lielus robus, līdz es jūtu, ka man sāk draudēt no aizmugures krievu uguns. Izsviežu beidzamās rokas granātas, pametu savu pozīciju, nav mana blakus novērotāja, tas vairs nerunā. Ātri uz priekšu uz vēdera līdzdams, ierausos jaunaudzē. Esmu pilnīgi viens. Visapkārt skan rokas granātu un mašīnpistoļu trokšņis. Sāku list nezināmā virzienā pa jaunaudzi, līdz ieraugu dažus vaņķas, kas pa jaunaudzi sīvi apšaudās ar mūsējiem. Divi krievi mani pēkšņi pamana. Viens mērķē uz mani ar mašīnpistoli, otrs sviež rokas granātu. Izšķiros, notēmēju uz šāvēju. Tas krīt. Blakus man plīst rokas granāta, jūtu: saārda manu mēteli, bet man pašam ļiekas nav nekas. Atrumā uzsāku cīņu ar pārējiem krieviem, un man pagaidām laimējas.

Bet šī cīņa vēl nav galā. Nav vairs arī daudz munīcijas. Esmu cauri slapjš. Apkārt vēl mētājas krievi. Vēl turpinās mūsu starpā reizēm nežēlīga tuvcīņa. Jūtu vienu, otru palīgu no savējiem, kas laikam mani arī izglāba no šīs situācijas. Esmu nokusis līdz ārprātam. Nometu savu mēteli, dodos uz savējo pusi, izcīnot vēl vairākas tuvcīņas. Pēdīgi nemanu vairs ienaidnieka. Iedams dažus soļus uz priekšu, ieraugu rotas komandieri guļam uz zemes un drausmīgi mokāmies. Pie viņa ceļos nometies d-kar. R. un mēģina ievainotam palīdzēt. Pieskrienu klāt: mūsu mīļajam leitnantam kreisā kāja tikpat kā norauta. Paņemam virsnieku uz rokām un nesam uz aizmuguri. Nav vēl pilnīga kontakta ar savējiem. Tālāk redzam dažus ievainotos un citus ļoti satriektus. Nododam ātri savu virsnieku ātrās palīdzības rīcībā. Paši sākam pamazām lasīties kopā. Esam nedaudz vīru. Nav tuvumā neviena virsnieka, nav neviena, kas dotu kādu paskaidrojumu par frontes stāvokli. Redzam dažas vācu karavīrus; arī tie neko nevar pateikt. Ir jāizšķiras, ko darīt. Ir apmēram pusdienas laiks. Dodamies uz aizmuguri. Ejot caur mežainu apvidu, nonākam kādā klajumā, kur ir kādas lauku mājas, lai varētu varbūt ko dabūt paēst. Bet vai tas mums izdosies? Kurzemnieki šinī laikā bija ļoti sīksti un ne labprāt latviešu karavīram ko deva; citādi bija ar vāciešiem: tie ņēma ar varu. Mēs to nedrīkstējām darīt, un arī to nedarījām.

Šodien vienalga

Šoreiz mums laimējās. Mūs saņem laipni, kārtīgi pāēdina, par ko arī labi samaksājam. Mūs sākt mākt drausmīgs nogurums. Dabūjam saimnieka atļauju palikt uz guļu gubenī. Tagad atceros tikai, ka nav vairs mana mēteļa, nav vairs dokumentu, skaisto uzņēmumu un mātes dāvātā zelta pulksteņa. Nobirst viena, otra asara. (Šodien par to gandrīz jāsmejas). Tai brīdī mani mierina iekšēja balss: Tu pats esi taču palicis dzīvs. Tas man ļauj pārvarēt manas žēlabas un es ielaižos dziļā miegā blakus saviem jau krācošiem cīņu biedriem. Visi esam bezgala noguruši, mums šodien vienalga, kas notiek pārējā pasaulē. Tā ir pienācis nākošās dienas rīts. Pirmais miegs ir pārvarēts. Nomazgājamies, mazliet apkopjam sevi. Bārdas nav ko dzīt. Tās mums visiem stingri gaŗas izaugušas. (Atceros vēl tagad vienmēr savu rūsgano ķiļa bārdu). Arī veļa nav jāmaina, jo tad „mazie draugi" apstāj vēl vairāk: tā jau no viņiem nav miera, bet ja krekls ir netīrs, tad viņi tā neuzmācās. Šeit tikai var līdzēt dezinfekcija, bet tā nav šodien izdarāma, tas uz priekšdienām.

(Turpinājums sekos)

UN DZĪVE RIT TĀLĀK . . .

Nupat ir jāsauc tāpat kā reiz Burbuļmātei: „Borsil baltais!

— Nāc nu, palīdzi nomazgāt to tumšumu, kas apsēdījis ap ļaunas likstas piemeklēto un nomirušo laikrakstu „Latvija—Brīvā Balss! Nujorkas avīze „Laiks" ķer ciet, liek pie sienas un šauj virsū visam, ko var attiecināt uz nebūšanām LCK apgāda darbībā. Un „Laika" rīcība ir attaisnojama — vispirms maizes naids, otrkārt, ja šajā kontinentā paliks tikai viens latviešu laikraksts, tad tas varēs ribināt reklāmas bungas: „Dzeriet Coca—cola un balsojiet par tiem pāri palikušajiem reiz bijušās Saeimas deputātiem, kurus ne komūnisti, ne nacisti neatzina par tik ievērojamiem, ka tie būtu jānoliktvidē!" Savādāka rādās paša LCK apgāda putrā vārīto putraimu nostāja: katrs saka: „Es neesmu vainīgs, bet Jānis!" Un pats Jānis taisnojas: „Viņiem nevajadzēja tās manas pilnvaras anullēt, es jau pats tās gribēju nolikt."

Tāpat kā katrai, arī šai lietai ir savs — bet. Bet, pagalam saplūkāto „Latvija—Brīvā Balss" ādu, „Melnā Roka" par visu vari cenšas apmest „Daugavas Vanagu" organizācijas pleciem — tā, lūk, pārņēmusi to, ko agrākā apgāda īpašnieki atstājuši, un laikraksta abonentu iemaksātā nauda nav gājusi zudumā, viņi saņem „Daugavas Vanagu" izdoto laikrakstu „Latvija Amerikā" — iznāk, ka „Daugavas Vanagi", nelaujot abonentiem ciest, būtu izdarījuši kaut ko launu. Šis „bet" prasās pēc maza paskaidrojuma: „Daugavas Vanagi" pievienojās „Latvija—Brīvā Balss izdošanai tādēļ, ka viņu aprūpē esošo invalīdu, bāreņu un veco ļaužu pabalstu un vajadzību segšanai, no laikraksta ienākumiem solīja nodot „Daugavas Vanagu" organizācijai zināmu daļu. Un „Daugavas Vanagi" tikai turpina savu darbu. Tie, kas ir dzirdējuši, kā frontē spēlē „Stalina ērģeles", jau sen ir iemācījušies atzīt, ka jāpalaujas tikai uz saviem spēkiem, — kaut arī jātiek pāri skeršļiem un grūtībām. Un ar viniem ir arī to pašu un par tautu un Tēvzemi kritušo piederīgie. — Ko lai dara, ja vienam, otram „nabaga bēglītim, ar 30 maisiem mantu", šāda rīcība nepatīk . . .

*

Uz mukšanu! Visi pēdējā laikā gatavojas uz mukšanu. Ziemeļjūras piekrastē, no Kukshāfenas līdz Emdenai gatavas izbraukšanai stāv apm. 100 vācu jachtas. To pārtikas noliktavas ir pilnas. Uz dažām jau dzīvo veci tāljūras braucēji, kas vajadzības gadījumā uzvilks buras, iespraudīs pīpi zobos un kersies pie stūres rata, lai bagātos vāciešus, kopā ar ģimenes locekļiem vestu pāri okeanam. Un ļoti iespējams, ka arī Rumānijas sarkano dižvecene — Anna Pauker gatavo sev celu uz Rietumiem, lai glābtos, ja tai dzīve mājās paliks par karstu. Nesen tā personīgi izkārtoja kādas ģimenes pārcelšanos uz Šveici, un tai atļāva ņemt līdz naudu un vērtslietas.

Skorpions

JURĢIS JANKUS

VELNA PURVS

Tulkojis VALDIS SKUDRA

STĀSTS

(Nobeigums)

Man pēkšņi radās vēlēšanās māti apskaut un visu istāstīt, pateikt, ka tēvs vairs nekad neatgriezīsies, ka nomoda sapņi, miglainas cerības un Svētais Antonijs vairs nekā nevar palīdzēt, tomēr man nebija tik daudz gribas spēka, lai mātei tuvotos, vai sāktu runāt. Es apgriezos un aizgāju.

Man bija cerība, ka viņš pats vairs nenocietīsies, atnāks, izstāstīs visu un lūgsies mātes piedošanas. Tad no manis noveltos smagā noslēpuma atklāšanas nasta, bet saule jau tuvojās pusdienas laikam, un viņš nenāca. Man negribējās mājās iet, negribējās sastapt māti, kas joprojām nekā nezināja un bija noraizējusies par mani.

Tad es ievēroju, ka no Smailu sētas tecinus izskrēja divi meitenes. Abas sarkanās kleitiņās, kā magones aizkvēloja pār laukiem. Viena uz ciemu, bet otra gar upīti uz mūsu māju. Es kļuvu nemierīgs un mitējos grābt. Apsēdos uz ežas, lobīju no pākstīm zirņus un metu mutē. Tomēr es tos nevarēju norīt. Es atkal redzēju, kā naktī, pa meža teku gāja mans tēvs un Samilis. Es dzirdēju tēva rāmo, glāstošo balsi un mēģināju iztēloties, kāda izskatītos mūsu saimniecība šodien un kas mums piederētu, ja viņš vēl dzīvotu. Pēkšņi man atkal asaras sariesās acīs un man likās, ka tēvu es zaudēju tikai vakar un ka tagad esmu bārenis, kam nav vairs apgādnieka. Es visu laiku biju cerējis, ka tēvs atgriezīsies, kādā dienā pārnāks pilnīgi negaidot. Dažkārt, tālu uz lielceļa ieraudzījis kādu gājēju, es mēdzu priekā nodrebēt, jo man likās, ka, lūk, beidzot pārnāk tēvs.

Man tas ne drusku nebija svarīgi, kāds viņš pārnāks un no kurienes, vai tas bagāts, vai nabags un galīgi saguris, bet es gaidīju, kad viņš pārnāks un mēs atkal būsim visi kopā; kad es katram varēšu pateikt, ka tēvs mājās, ka pašreiz viņš ar papuvi, vai aizbrauca uz pilsētu pārdot labību un lopus. Man katram gribējās pateikt, ka mans tēvs nepameta ģimeni un mājas un neaizklīda pasaulē. Es atgūlos uz ežas, ieķēros rokām vilka kūlā, bet manai iztēlei nebija gala.

— Kāpēc tu neej mājās? — atskanēja brāļa balss. Viņš stāvēja man blakus, un viņa seja bija ļoti nopietna. — Ej, māte tevi gaida. Man jābrauc pēc mācītāja, — viņš piemetināja un aizgāja uz Smaiļa mājas pusi.

Es uztraucos kājās. No rīta māte vēl bija sveika un vesela, bet ja tagad bija jābrauc pēc mācītāja, tad vajadzēja būt notikušai kādai lielai nelaimei. Man piepeši iešāvās prātā, ka viņa būs kāpusi uz istabaugšas nogriezt pusdienai galu, būs slīdējusi un nokritusi no trepēm. Varbūt, ka trepēm lūzis kāds kāpiens, Viņa drošī vien, būs uz galvas nākusi lejā, bet rokā tai bijis lielais nazis . . .

Tādas domas man izšāvās caur smadzenēm, un es gribēju jautāt brālim, kā tas īstenībā noticis, bet viņš jau bija labu gabalu prom un gāja steigdamies un atpakaļ neatskatīdamies. Tad es sāku skriet uz māju pusi. Mani neatlaidīgi tirdīja doma, ka nelaime notikusi manis dēļ: māte bija nobažījusies par manu pārmaiņu un tāpēc kļuvusi izklaidīga. Tāpēc, droši vien arī brālis bija tik nopietns un neko tuvāku nepastāstīja. Ar drebošu sirdi es cēlu mūsu sētas vārtus. Tie iečīkstējās un no viņpus statiem pavīdēja mātes baltais galvas lakatiņš. Es apmulsu: viņa bija vesela, strādāja dārzā, šķina biešu lapas cūku barībai. Brīdi stāvējām un viens otrā noskatījāmies. Man gribējās izlikties mierīgam, un es mēģināju smaidīt, bet no ātrās skriešanas pret kalnu es biju piekusis un nevarēju atvilkt elpu.

— Nu, kas tad tevi tā trenkā? — pirmā ierunājās māte — Ēdiena reizei lai, nevari laikā pārnākt.

Viņa runāja nopietni, tomēr ne dusmīgi. Es nezināju, ne ko sacīt, ne ko jautāt, bet māte nolika lapu klēpī vagas galā, noslaucīja rokas priekšautā un turpināja.

— Nāc, došu ko iekost. Drīzi būs jāiet arī mācītājs sagaidīt. Tagad arī es pavēru muti:

— Pie kā?

— Vai tad Juzis neteica? Smailis, runā, esot tuvu miršanai. Vakar pārnācis no meža viss slapjš, apgūlies, bet naktī sācis prasīt pēc mācītāja. Droši vien, atkal velns būs sācis mocīt. Ne jau no laba prāta arī tev, cilvēks, tos rubļus dāvā. Vai nu Smailis nav zināms: bez ciešas vajadzības tas ne kapeikas no rokām neizlaidīs, bet tev, piecnieku pēc piecnieka . . . Nupat atkal veselus divdesmit un vienmēr saka, lai tev vieglāk būtu tikt par mācītāju. Vai nu šis nezina, ka tikai ar mācītāja palīdzību var no nelabā vaļā tikt.

Viņa lika uz galda ēdienu un runāja, bet man katrs vārds pilēja sirdī, kā degošas darvas lāse. Mēģināju ēst, bet nevarēju norīt ne kumosa: mutē bija sāja zirņu garša un kakls kā aiztūcis.

Māte aizgāja pārģērbties. Es izmantoju gadījumu, novietoju ēdienu atpakaļ skapī un arī gāju uzvilkt svētdienas kārtu. Man bija vēlēšanās aiziet un vēlreiz noskatīties cilvēkā, kas bija aizstājies priekšā mana tēva dzīves ceļam, pārtraucis tēva nodomus un tā iejaucies manā likteni.

— Vai arī tu iesi? — ieraudzījusi mani pārģērbjamies, jautāja māte.

— Ja, arī es gribu atvadīties, — atbildēju.

Pēc tam mēs vairāk nepārmijām ne vārda. Gājām pa teku klusēdami viens otram blakus. Es visu laiku domāju par tēvu un par Smaili. Sirdī dusmu man nebija, bet man gribējās uzzināt visus tēva nāves sīkumus un uzminēt, kādu viņš mani būtu uzaudzinājis. Šīs domas mani neatstāja arī tad, kad iegājām lielā, melni nokūpušām sienām priekšnamā, kad dziedājām dziesmas un arī tad, kad iegājām kambarī, kur gulēja mirējs.

Veco Smaili tikko vairs varēja pazīt. Vienā naktī no viņa bija palikusi pāri tikai ēna, sirmi bārdas rugāji bija izspūruši uz visām pusēm, kā kamolā sarāvies ezis. Pār bālo seju slīdēja zilganas ēnas.

Viņš iebaudīja svēto vakarēdienu, aizvēra acis un klusi skaitīja lūgsnu. Pēc brīža tas acis atvēra un pārlaida gurdu skatu kambarim. Māte bija nometusies ceļos un, pieri atbalstījusi saņemtās rokās, lūdza Dievu. Viņa raudāja. Pār vaigiem un rokām ritēja asaras. Mirēja skats apstājās pie viņas, un lūpas tam sakustējās, taču nekāda skaņa pār tām nenāca. Tikai pēc laba brīža tas mazliet pacēla galvu un teica:

— Monika.

Balss bija klusa un drebēja kā no koka krizduma lapa, bet māte to dzirdēja un pacēla galvu.

— Monika, pienāc pie manis, — vecais atkārtoja.

Māte piecēlās, bet prāvests, kas bija sakārtojis savas lietas pagriezās un teica:

— Vai nebūtu labāki, ja klātesošie izietu ārā?

Bet vecais strauji sacīja:

— Nē, nē . . . Lai paliek, lai zina visi, kas starp tiem dzīvojis . . . lai . . .

Viņš pat roku nedaudz pacēla un ar kustību norādīja, lai visi paliek.

Māte, — viņa vēlāk man stāstīja, domājusi, ka vecais Smailis laikam grib viņai atstāt kādu daļu mantojuma, ar ko dēlu par mācītāju izskolot. Izdzirdusi savu vārdu saucam, piecēlās, apstājās istabas vidū un skatījās apkārt. Viņas sejā bija redzams izbrīns un šaubas, bet Smailis turpināja:

— Padod man, Monika savu roku un klausies. Tu dažkārt nāci pie manis ar savām bēdām un pēc padoma. Tu nezināji, ka es esmu tas, kas tevi postā iegrūdis. Ilgi man nemiers sirdi grauza, redzot, cik grūti tev gāja, kamēr bērni paaugās. Arī tiem bija ļoti grūtas dienas, bet vīru tev atdot atpakaļ es vairs nespēju. Ja vien būtu varējis, būtu izvilcis to no akača, iepūtis tam atpakaļ dzīvības dvašu un dzīvu aizvedis pie tevis.

Māte kādu brīdi stāvēja un, liekas, nesaprata, bet tad pēkšņi saķēra rokām seju un klusi, pavisam klusi ievaidējās:

— Ak Jēzu.

Bet šinī klusajā vaidā izskanēja tāds izmisuma kliedziens, ka klātesošie nodrebēja un sarāvās, it kā tos būtu ķērusi skaudra sāpju pātaga. Bet vecais dzeltānniem pirkstiem ieķērās gultassegā un mēģināja piecelties sēdus, bet tai acumirklī izslīdēja gultas ieloka sprieslītis, un viss salmu maisa kājgals nosvērās lejup.

— Rauj, — vecais iekliedzās. Viņš abām rokām krampjaini ieķērās segā, bet kliedziens bija tik skaļš un šausmu pilns, ka tirpas gāja caur miesu. Tie, kas bija tuvāk durvīm, izskrēja laukā. Māte mirējam aplika rokas ap pleciem, it kā gribēdama to pieturēt. Viņš vairs nekliedza, kādu brīdi sēdēja kluss, nedabiski platām acīm, šausmu izķēmotu seju. Beidzot tas atmuguriski noslīga spilvenā, taču sejas izteiksme nemainījās. Māte pieliecās tuvāk, paraudzījusies tā atkal izslējās stāvus un it kā no dziļas pazemes teica:

— Redziet, iskatās kā nedzīvs.

Pateica un acu nenolaizdama atmuguriski kāpās atpakaļ.

Pie gultas piegāja dažas sievas. Tā bija. Vecais Smailis vairs nebija dzīvs Viņš gulēja, drausmīgām acīm skatījās griestos, bet, rokās sažņaudzis, turēja segu tik cieši, ka sievas to nespēja atbrīvot.

Es nevarēju nolaist acu no viņa zilgandzeltānām rokām, izmisumā kliedzošās sejas un jutu, kā cauri ķermenim un galvas ādai skrien sīkas trīsas. Arī man gribējās tikpat drausmīgi iekliegties, ka viņu aizvilka. Aiz kājām aizrāva uz elli. Es vairs nevarēju saskatīt, ne gultas, ne mirušā, bet es redzēju cilvēku, kas turējās pie kārts, līdz ausīm bija iegrimis akacī un ko viņa paša upuris vilka glotainā bezdibenī kā mūžīgā pazušanā. Man šķita, ka tas cilvēks esam mēs visi, visa pasaule un, pašam nemanot, es noslīgu ceļos un sāku aizlūgt par viņu, par tēvu un par mums visiem. Ar visu sirds dedzību es lūdzu Dievu un apsolījos šai lūgšanai upurēt visu savu dzīvi.

Mani uzrunāja brālis. Mirēja atklātās grēksūdzes laikā tas bija aizgājis apkopt zirgus un tagad nekā nevarēja saprast no mātes stāsta. Tad es to aicināju nākt līdzi pagalmā un izstāstīju visu, kas man bija zināms. Māte stāvēja mums blakus, klausījās un klusi raudāja.

Brālis tūliņ palūdza kaimiņu, lai tas aizved mācītāju. Man bija jāpavada māte uz mājām, bet viņš pats aizgāja aprunāties ar vīriem. Tie sagatavoja ķekšus, piekrāva vezumu ar kārtīm un plankām un aizbrauca uz mežu. Viņi gan gribēja, lai māte paliek mājās, bet pievakarē atnāca arī viņa. Uz dēļu laipām stāvēja no akača izvilktu kaulu kaudzīte un divi galvas kausi Bija skaidri redzams, ka tie abi iedauzīti līdzīgos apstākļos. Es baidījos, ka māte to redzēdama nezaudētu savaldīšanos un varbūt, pat samaņu, tāpēc es gāju tai pretim un paņēmu to pie rokas. Bet viņa ne vaimanāja, ne raudāja, tikai brīdi noskatījusies klusi nopūtās:

— Tātad uz šejieni tu atnāci zeltu meklēt . . .

Vēl pēc brīža ieradās policijas ierēdņi, izmeklēšanas tiesnesis un ārsts. Tie apskatīja kaulus un ieteica tos apglabāt. Vairāk neviens nezināja ko sacīt, jo mūsu novadā noslēpumaini pazudis bija tikai mans tēvs.

Kaulus salikām vienā zārkā un apglabājām, bet pie bērza pielikām kapličiņu. To pašu, kas vēl tagad tur stāv. Tā ir veca un apsūnojusi, bet turas vēl stipri. Un ilgi vēl turēsies . . .

Saule bija norietējusi. Debesis virs koku galotnēm satumsa, un atmirdzēja jau pirmās zvaigznes. Attālāki meža līči kļuva tumši un dziļi, kā vārti uz neaptveramu mūžību. Prāvests apklusa. Es pūlējos uzminēt viņa pēdējo vārdu jēgu, bet viņš skatījās meža biezoknī un, varbūt, lūdza Dievu, kā to bija apsolījies vecā Smaiļa nāves stundā. Es paskatījos lejup melnajā akača ūdenī un sarāvos. Pēkšņi man likās, ka es karājos bērza zaros un ļiķis mani aiz kājām velk dziļumā.

— Kas tev? — pārdomās, vai varbūt lūgšanā iztraucēts iejautājās kapellāns.

— Nekas, — es atbildēju. — Top dzestri.

— Nuja, uz vakara pusi kļūst vēss. Iesim . . .

Piecēlāmies un pa satrūdējušām siekstu laipām izgājām uz tekas. Abi klusējām. Man gribējās vēl daudz ko jautāt, bet baidījos sava vecā drauga sirdij sagādāt sāpes. Meža teka, pats mežs un viņa tumšās ēnas likās iegūstam pilnīgi citu jēgu. Un sirsnības pārpilnā kapellāna dvēsele tik tuva, it kā es to būtu pazinis jau no pasaules radīšanas. Es atcerējos savus, uz bērza sacītos vārdus un man kļuva kauns.

— Neņemiet man to ļaunā, kapellān, — es sacīju, kad bijām sasnieguši meža malu.

— Ko tad? — viņš brīnījās.

— Es jūms meloju. Kad uz bērza es sarāvos, man likās, ka mani aiz kājām rauj dziļumā.

Kapellāns neko neatbildēja. Kādu gabalu gājām klusēdami un tikai tad, kad bijām jau pagalmā, viņš teica:

— Cilvēks bieži kaut ko sevī slēpj un domā, ka tāpēc citiem cilvēkiem darīs vieglāku dzīvi, bet vienmēr iznāk otrādi.

Pateica, nopūtās un iegāja savā istabā, bet es vēl ilgi domāju, mēģinādams izprast viņa vārdu nozīmi. Tomēr arī tagad, es to necesmu pilnīgi izpratis.

NE APKAROT, BET VEICINĀT

Ne aizliegt sportu, bet mācīt un to popularizēt. Mācīt un audzināt ne vien aktīvos sportistus un skolu jaunatni, bet arī sporta publiku, — tas ir uzdevums, kura veikšanai palīdzīga roka jāsniedz arī mūsu presei. Ar prieku un pateicību katrs sporta draugs apsveic „Latvija Amerikā" plašo sporta nodaļu ar aicināto domu izmaiņu jautājumā par sporta vēlamību vai nevēlamību. Īstenībā gan šis jautājums nespēj atrisināt sporta „būt vai nebūt", — to izšķir vairāki citi faktori. Viens no tiem nosaka, ka sports ir bijis, ir un būs cilvēces kultūras neatņemama sastāvdaļa, un ar šo faktu ir jārēķinās visiem, kā sporta atzinējiem, tā arī pretiniekiem. Tikpat mūžīgi kā pašaizsargāšanās, vairošanās u. c. instinkti, pastāv arī sacensības dzinu, kuras izpausmei, likumu un noteikumu iegrožotai, ir pieskaitāms sporta vārds. Izravēt šo dzinu nespētu pat visas pasaules gudro ieteikums, un šādi mēģinājumi būtu veltīgi un absolūti nesekmīgi. Mēs nevaram aizkavēt arī dabas parādības, bet daudzreiz gan varam to radītās sekas novadīt mums vēlamā virzienā. Tāpat tas ir ar sacensības dzinu, kuras dažu nevēlamu parādību dēļ daži cilvēki uzskata sportu par kultūras ienaidnieku Nr. 1. un skaļi kliedz „nost ar to ...!"

Nebūtu gudri rīkoties pēc līdzīga sporta pretinieka ieteiktās metodes: nerakstīt laikrakstos par sportu, aizliegt jaunatnei sporta nodarbības u. t. t.

Ir jārīkojas pavisam pretēji: Vēl vairāk kā līdz šim ir jāraksta par sportu, un pēdējais kā obligāts mācību priekšmets būtu uznemams visu skolu programmās. Skolotājiem un sporta darbiniekiem jāmācās pašiem un jāmāca ne vien jaunatne, bet arī visplašākās laužu masas iepazities ar sporta nozīmi un jēgu, nemot no sporta visu to, kas labs un noderīgs, bet izvairīties no nevēlamā un negatīvā. Tā sasniegsim to, ka sports, kā cilvēces šīsdienas labdaris nepārvērtīsies par rītdienas lāstu. Mūsu sports vēl ir veselīgs, slimības simptonu — asteriias pazīmju — neskarts, bet piesardzība būtu vietā arī mums.

Sacensības dzinas spilgtākā izpausme ir t. s. rekordu sports, kuram kā katrai lietai, ir arī savas launās puses. Sporta pēlēji palaikam cenšas šīs ēnas zīmēt parspilgti tumšas krāsās, pārmetot meistariem un rekordistiem sabojātu veselību un garīgu tālumnīcību. Mūsu dienas neviens dižs rekordsasniegums, vairs nav iedomājams bez mērķtiecīga, sistēmatiska un pareiza sagatavošanās darba. Kā tāds tas veselībai kaitīgs nevar būt un arī nav. Ar „putaiņu muguru" vien rekordus sasniegt nevar, — tādēļ sportistam nepieciešams pašam pilnīgi izprast treniņu un vingrinājumu nozīmi un metodes, tāpat mūsdienu komplicētās un izsmalcinātās sacensību technikas. Tas prasa no sportista uzturēt sevi priekšzīmīgā veselībā un labā garīgā noskaņā, nemaz neruņājot par neatļaidību u. c. rakstura īpašībām. Ak, kaut mūsu zinātnes „dūži" būtu fiziski tikpat spējīgi, cik sporta meistari inteligences ziņā. Ak, kaut latviešī arī citās dzīves nozarēs spētu to, ko šēj mūsu sporta saime.

A. Zaķis

Montreālas latviešu sporta kopas pirmajā internā galda tenisa turnīrā viriešu vienspēlē, nepiedaloties trimdas bij. meistaram A. Liepiņam, uzvarēja basketbolists O. Zommers, kas turnīrā, kur sacensības notika pēc 2 min. sistēmas, nezaudēja nevienu spēli, 2. vietu izcīnīja V. Kalniņš, 3. — A. Vaivars.

Ļoti iepriecināja jauno sportistu sniegums it sevišķi Zommera spēles veids. Cik paredzams, Zommers piedalīsies arī Kanadas latviešu šīgada meistarsacīkstēs. Zommers, ko līdz šim pazinām kā izcilu jaunākās paaudzes basketbolistu un voleibolistu, blakus tam vēl ir labs futbolists pag.sezonā spēlēja par centra pussargu kādā Montreālas vienībā.

Zommers ir izraudzīts par M sporta kopas sporta statistiki materiālu vākšanai Kanadas Latviešu Sporta Apvienības archivam, ko vada Z. Zentiņš.

*

Kvēbekas apgabala sporta vadītāja un Montreālas latviešu sporta kopas priekšnieka I. Rukstiņa jaunā adrese ir: 4000 Clanranald Ave. Apt. 9, Montreal, Que.

PAGĀJUŠĀS SEZONAS LABĀKIE

(Turpinājums).

110 m barjērskr.

1. Grāudiņš (Z)	16,5
2. Teteris (K)	18 5
3. Nikazis (A)	19,9
4. Brencītis (A)	20,0
5. Priede (A)	20,2
6. Mundeciems (A)	21,0
7. Tilmanis (Z)	21,2
8. Voskāns (A)	22,0
9. Smits (A)	22,4

200 m. barjērskr.

1. Pētersons (ASV)	25 5
2. Freivalds (Z)	29,8

Augstlēkšana

1. Mastiņš (V)	1,90
2. Ķēkabsons (ASV)	1,71
Brencītis (A)	1,71
4. Bergvalds (A)	1,70
5. Lukss (Z)	1.685
6. Ceciņš (ASV)	1.67
7. Teriņš (Z)	1.66
8. Muižulis (Z)	1 63
9. Pīķelis (A)	1,625
Voskāns (A)	1,625

(Turpinājums sekos)

Daži vārdi par pēdu un collu pārrēķināšanu metriskajā sistēmā un par rezultāšu ncapalošanu.

Izklīstot plašajā pasaulē, mūsu sportistiem un sporta laudīm nākas sastapties arī ar citām savādībām, varētu pat sacīt — grūtībām. Viena no tām vieglatletikā — pēdu un collu pārrēķināšana metriskajā sistēmā, kas mūsu sportā un sporta presē radījusi tādu jaunu terminu kā „rezultātu noapalošana". Ar šo problēmu jāsastopas 4 vadītājās trimdas sporta zemēs: Anglijā, ASV, Kanadā un Austrālijā.

Kā zināms, šinīs zemēs nelieto daudz parocīgāko metrisko sistēmu, bet sarežģīto jūdžu, jardu, pēdu un collu mērīšanas veidu, kurā 1 jūdze (maile) atbilst 1609,3472 m., 1 jards — 0 9144 m., 1 pēda — 0,3048 m. un 1 colla (inča) — 0,0254 m. Un te nu sākas nelaime! Kā lai pareizi pārrēķina, teiksim — 20 pēdas 2 collas? 6,14 m? 6,15m? Nebūs pareizi ne viens, nedz otrs! 20 pēdas 2 collas atbilst tieši 6,1468 m; un tas arī ir vienīgais pareizais rezultāts, vienīgais pareizais parrēķinājums! Nevaram to „noapalot" līdz 6,15 m, jo tāds tālums nav sasniegts: nevaram to arī registrēt kā 6,14 m, jo tad tā būtu netaisnība pret sportistu, kas patiešībā sasniedzis 0,68 cm vairāk, kurpretim cits — varbūt — sasniedzis tieši apalus 6,14 m, bet „noapalošanas" rezultātā abi sasniegumi klūst vienādi...

Protams, ir svarīgi, kādā disciplīnā attiecīgais rezultāts sasniegts; augstlēkšanā, kārtslēkšanā, tāllēkšanā, trīssoli nedrīkstam „noapalot" ne par 0,1 cm, turpretim lodes grūšanā, diska, šķēpa, vesera mešanā tam vairs nav tik izšķirīgas nozīmes, un tomēr — arī šeit kaut kāda „noapalošana" nav pielaujama.

Kā tad notiek pašlaik? Jāsaka, „noapalošana" iet pilnā sparā; rēts tas sporta ziņojums, kurā kāds rezultāts atzīmēts sīkāk, līdz 0,5 cm.

Kas tad nu vainīgs? Kā paši sportisti, tā sporta žurnālisti un laikrakstu sporta nodaļu „taisītāji". Bieži vien pirmie paši uz savu roku reuzltātus „pataisa apaļākus", un neviens cits ir nedabūn zināt, kāds bijis īstais sasniegums. Citkārt „grēkā" sporta rakstītāji, kas mēģina pielāgoties jaunajai „modei", bet vēl biežāk vainojami sporta vadītāji, kas slaidu roku „aizmet" visus „liekos sīkumus".

Ja nu šādā garā gribēsim turpināt, tad taču dabiski, ka vajadzēs: „noapalot" arī parējos „apalojamos" rezultātus, un kā viens no tādiem ir arī „nepareizais" Jāņa Dimzas rezultāts augstieksana — 1,875 m, kas pie tam vēl ir oficiālais Latvijas rekords (nu jau 21. gadu!). Dabiski, ka tam nu vajadzēs būt 1,88 m, reizē ar to revidējamas arī vecās rekordu „aktis". Man tikai bailes, vai pēc kāda laika nerodas vēl radikālāki viri, kuri prasīs „taisnu noapalošanu" līdz pilniem desmitiem un piecniekiem, un tādā gadījumā 1,88 m būs „japacel" atkal pa 2 cm uz augšu — līdz 1,90 m.

Tātad — manuprāt — būtu pats pēdējais laiks atmest nelabo „apalošanas" metodi, atgriezties pie pareizā, dabiskā rezultāta veida. Rezultātu nosaka tiesneši—mērītāji un laika ņēmēji, un viņu konstatētais kā negrozāms arī paliek. Nav tad nevienam, ne sportistam, ne sporta žurnālistam, nedz redaktoram, ne mazāko tiesību to patvarīgi grozīt; to var vienīgi tā konstatētājs —tiesnesis, ja pierādījies, ka sākumā atzimētais bijis aplams. Tātad — nevienam nav tiesību no 12,065 m iztaisīt 12,07 m vai arī no 1,875 m — 1,88 m.

Ir cits jautājums par centimetru simtdaļām. Tās tiešām vairs nav nozīmīgas, nedz izšķirējas, nav arī gandrīz praksē konstatējamas; tās tādēļ varētum atmest, bet desmitdaļām ir jāpaliek, un tādēļ ir jāatzīmē — vienmēr, visur un visiem — 12.065 m, 1,875 m, 12.132 m, 1,477 m u.t.t.

12.065 m nav tikpat cik 12,07 m, nedz arī 1,875 m tas pats, kas 1,88 m.

Ir pēdējais laiks to ievērot un iegaumēt!

Gundars Grīslītis

Red. piezīme: Papildinot G. Grīslīša rakstu, domājam, ka ikvienā zemē mūsu pašu sacīkstēs iespējams lietot metriskos mērus, kā tas piem., bija Kanadas latviešu meistarsacīkstēs vieglatlētikā.

AIZ DZELZS AIZKARA

LATVIJAS KOMŪNISTU PARTIJAS 11. KONGRESS RĪGĀ

1951. g. 27. decembrī, pulkst. 6 vakarā Rīgā, Partijas izglītības nama lielajā zālē sanācis LKP 11. kongress, kas ildzis 3 dienas. Prezidijā, sekretariātā un mandatu komisijā mudž no krievu vārdiem.

Kā vienmēr šajos kongresos, arī šoreiz par „būšanām un nebūšanām" plašu runu teicis 1. sekretārs Kalnbērziņš. Viņa runas saturu sniedzam bez komentāriem.

Kalnbērziņš: „Stāvoklis saspringdzināts ar elektroenerģiju, lai gan ražošanā pieaugusi par 58 proc., celsim Rīgā jaunu el. staciju, Liepājā un Ķegumā uzstādīsim papildu turbinas. Rūpniecībā kapitālieguldījumi piecgadē 1 miljards, strādnieku skaits pieaudzis 2,5, inženiertechniskā personāla 1,7, darba ražība 2,5 reizes. Soc. sac. piedalās 92 proc. Ir 64.000 stachānoviešu, 58.000 trieciennieku. 14 rūpn. novātoriem piešķirtas Staļina prēmijas. Darba algas fonds 3 gados pieaudzis par 17 proc., preču apgrozība par 78 proc. 3 gados izmaksāts daudzbērnu mātēm 75 milj. rubļu. Nopietni trūkumi: daži saimnieciskie darbinieki sļikti izpilda direktīvas, ir bezrūpīgi, dzeceļa vilcieni vēl ne visi iet pēc grafika, pielaiž vagonu dīkā stāvēšanu, nepietiekami rūpējas par kolchoznieku māju radioficēšanu, ministru padome vēl nepietiekami palīdz rūpn. un celtniecības organizācijām, slikti strādā vietējā zivju, pārtikas, vietējā kurināmā rūpniecības un kooperātīvu pārvalde, vairāki lielo uzņēmumu vadītāji rūpējas tikai par valsts plāna pārsniegšanu, bet ne par tādu lielajā zālē sanācis LKP 11. kongress, kas ildzis 3 dienas. Prezidijā, sekretariātā un mandatu komisijā mudž no krievu vārdiem.

Kā vienmēr šajos kongresos, arī šoreiz par „būšanām un nebūšanām" plašu runu teicis 1. sekretārs Kalnbērziņš. Viņa runas saturu sniedzam bez komentāriem.

Kalnbērziņš: „Stāvoklis saspringdzināts ar elektroenerģiju, lai gan ražošanā pieaugusi par 58 proc., celsim Rīgā jaunu el. staciju, Liepājā un Ķegumā uzstādīsim papildu turbinas. Rūpniecībā kapitālieguldījumi piecgadē 1 miljards, strādnieku skaits pieaudzis 2,5, inženiertechniskā personāla 1,7, darba ražība 2,5 reizes. Soc. sac. piedalās 92 proc. Ir 64.000 stachānoviešu, 58.000 trieciennieku. 14 rūpn. novātoriem piešķirtas Staļina prēmijas. Darba algas fonds 3 gados pieaudzis par 17 proc., preču apgrozība par 78 proc. 3 gados izmaksāts daudzbērnu mātēm 75 milj. rubļu. Nopietni trūkumi: daži saimnieciskie darbinieki sļikti izpilda direktīvas, ir bezrūpīgi, dzeceļa vilcieni vēl ne visi iet pēc grafika, pielaiž vagonu dīkā stāvēšanu, nepietiekami rūpējas par kolchoznieku māju radiofikēšanu, ministru padome vēl nepietiekami palīdz rūpn. un celtniecības organizācijām, slikti strādā vietējā zivju, pārtikas, vietējā kurināmā rūpniecības un kooperātīvu pārvalde, vairāki lielo uzņēmumu vadītāji rūpējas tikai par valsts plāna pārsniegšanu, bet ne par tādu priekšmetu ražošanu, kas vajadzīgi valstij, Iatpotresojuz pielaiž lielu nesaimnieciskumu, tirdzniecības ministrijā ir daudz trūkumu, ir daudz izšķērdēšanas un izlaupīšanas gadījumu, CK nodaļas un partijas komitejas maz nodarbojas ar partijas darba vispārināšanu, ap katru partijas organizāciju jārada plašs aktīvs, jāuzlabo uzņemšana partijas rindās, mācību kvalitāte partijas izglītības tīklā zema, pielauj burta kalpību un skolnieciskumu, iekšējais partijas darbs atpaliek, jāizdzīvo formālisms arodbiedrību darbā, atliek darba ļaužu kultūrālā apkalpošana, nav kaujnieciskas uzbrūkošas propagandas, netiek dots pietiekams triecienburžuāziskiem nacionālistiem un nacionālās aprobežotības izpausmei. Arodbiedrībās ir 400.000; bet tās vāji veic savus uzdevumus: masu komūnistisko audzināšanu un darbā ļaužu dzīves apstākļu uzlabošanu. Jāpanāk plaša kritika un paškritika. Lauksaimniecības ministrija, izpolkomi un part. komitejas nerūpējas, lai ražošanā ievestu pirmrindas metodes, ne visas MTS sniedz kolchoziem iespējamo palīdzību. Neapmierina politiskais darbs sieviešu starpā.

Patlaban 1513 kolchozi ar 229.000 saimniecībām. Par izstrādes dienām 1949. g. izmaksāts 110,2 milj. rubļu, bet 1950. g. 152,4 milj. rub., (665 rub. gadā katrai kolchoznieku sētai, resp., ģimenei. — Ref.). Nedalāmie fondi bija — 1949. gadā 387 milj. rub., 1951. g. 475 milj. rub. Trīs gados ar ordeņiem un medaļām apbalvoti 484 lauksaimniecības darbinieki, 8 — soc. darba varoņi. Pēdējos 3 gados nosūtīts kolchoziem pārdošanai mašīnu inventārs un mākslinieku mēsli par 262 milj. rub., kolchozu naudas ienākumi pieauguši par 82 proc. salīdzinot ar 1949. gadu. Visos kolchozos pa 4 farmām. Visos — komj. organizācijās. 1951. g. bija mechanizēti: lauku darbi par 40 proc., aršana 60 proc. papuvju aršana 70 proc., to apstrādāšana 91 proc.

Pilsētās uzcelts 847.000 kv. m dzīvojamās platības, laukos — 11.000 mājas. Gatavojoties tautas tiesu vēlēšanām partija iesaistīja aģitācijā 65.000 aktvistu. Taču mūsu politiskā darba, vēriens neatbilst VCK lēmumam. Šinī māc. g. Staļinismu-Ļeņinismu studē 86.000, tanī skaitā 38.000 komūnistu. Lauku rajonos darbojas 16.000 komūnistu. Kolchozos komūnistu skaits desmitkāršojies. Pārskata periodā partijas komitejas novērsušas trūkumus, kas pielaisti pie uzņemšanas partijā. Kongresu starplaikā vadošā darbā izvietoti 7000 cilvēku. Komjauniešu skiats dubultojies.

CK 1. plēnumā ievēlēja: 1. sekr. Kalnbērziņš, 2. sekr. Titovs, sekretāri: Arvids Pelše, Ļitvinovs, Krūmiņš, Černyševs. — Par CK biroja locekļiem: Kalnbērziņš, Titovs, Pelše, Ļitvinovs, Krūmiņš, Černyševs, Lācis, Kirchenšteins, Bagramjans, Noviks, Bļsenieks, Nikonovs, Davidovs, loc. kond.: Ozoliņš, Voltmans, Deglavs, Pizans.

Par CK daļu vadītājiem ievēlēti: Transporta — Afanasjevs. Arodbiedrību, partijas un komj. — Avdjukevičs. Propagandas un aģitācijas — Strods. Zinātnes un augstskolu — Muravjovs. Daiļliterātūras un mākslas — Buša. Skolu — Kalnbērziņa. Administrātīvās — Drozdovs. Lauksaimniecības — Stroganovs. Mašīnbūves — Saņins. Smagās rūpniecības — Sokolovs. Zivju rūpniecības — Ozolings.

ŠACHISTIEM

Toronto Latviešu Sporta Klubs savās telpās, Sv. Andreja baznīcas 3. stāvā, 13. janv., plkst. 18 rīko sacha ātrspēles turnīru, kurā var piedalīties visi Toronto latviešu šachisti. Dalībnieki lūgti nemt līdz šacha galdiņus un figūras. Pēc turnīra, turpat šachistu apspriede. Tuvāka informācija par turnīru sniedz valdes vicepdis J. Adminis, telef. EM4-5258.

*

Pēdējās olimpiskās ziemas spēlēs 1948. g. St. Morica Kanada ieguva 2 zelta un 1 bronzas medaļu un valstu vērtējumā izcīnīja 9. vietu, paliekot aiz Zviedrijas, Šveices, ASV, Norvēģijas, Austrijas, Somijas, Francijas un Italijas

Šogad Oslo Kanadai nav mazākas izredzes ledushokejā, bet daiļslidošanā trūkst tādas slavenības, kāda toreiz bija Barbara Skote, kas tagad ir profesionāla kino zvaigzne. Stiprāka kā jebkad Kanadai šogad būs slēpētāju izlase ar 4 sieviešu un 9 viriešu dalībniekiem, kas būs tērpti jaunos tumši ziloņa apģērbos ar sarkaņām ozollapām. Labākos panākumus paredz sieviešu slēpētājām, par kuru galvenām konkurentēm uzskata austrietes ar blondo Dagmaru Romu priekšgalā. Jaunākā dalībniece kanadiešu vienībā būs 16 g. v. ģimnaziste Lucelle Wheeler, kuras vārdā jau nosaukta pat kāda slēpētava.

Kanadas olimpiskā vienība izbrauks uz Eiropu jau 15. janvārī.

PASAULES SPORTA NOTIKUMI

Pasaules visu laiku slavenākais futbola vārtsargs spānietis Ricardo Zamora tagad ir Spānijas valstsvienības treneris un atbildīgais sastādītājs.

*

Pasaules bij. meistare daiļslidošanā angliete Cecilija Colledge pašlaik sagatavo amerikāņu daiļslidotājas Oslo olimpiskām sacensībām.

*

Čechu slavenais tenisists Drobnijs, kas ir arī izcils ledushokejists un 1948. g. olimpiskās spēlēs palīdzēja Čechoslovakijai izcīnīt sudraba medaļu, tagad trenē kādu Šveices ledushokeja kluba.

*

Vācu universitāšu sporta referenti nolēmuši universitāšu meistarsacīkstēs neatļaut piedalīties sportistiem, kas kaut kur kā sportisti saistījušies ar ligumu.

VALTERS ZIEDIŅŠ

92 Morse Str., Toronto, Ont.

Canada

Tel.: GL 8646

Vecākā un plašākā grāmatnīca Kanadā

Nodaļas: Vancouver, B. C.: Mrs. L. Ozolkalne, 460 E. 6 th. Ave.; Hamilton, Ont., Mr. J. Dāvis, 49 Gladstone Ave.; Noranda, P. Q., Mr. J. Lūsis, 223-3rd Ave.; Winnipeg, Man.: Mr. A. Kamas, 802 Simcoe Str.

Pārstāvniecība USA: Mr. A. Kalnājs, 1521 N. Clybourn Ave. Chicago, 10, Ill.

Piedāvā bagātīgā izvēlē visas jaunākās grāmatas.

SV. JĀŅA BAZNĪCAS DRAUDZE RĪKO

ZENTAS PUKINSKAS

LATVIEŠU DZIESMU VAKARU

Piedalās: JURIS DZEGUZE (deklamācijas).

Pie klavierēm: EMILIJA RUBLEVA

Sestdien, 1952. g. 12. janvārī, plkst. 7 vakarā

Toronto Sv. Jāņa baznīcas latv. draudzes telpās, 274 Concord Ave

Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem

Atlikums par labu trūkumcietējiem Vācijā (300)

GATAVOJIETIES

DIŽDANČA GADSKĀRTĒJAM

BALLES KARALIENES VĒLĒŠANĀM!

TLB Diždanča rīkotajā DEJU VAKARĀ

11. janvārī, 22 COLLEGE St., Toronto, pl. 8 vak.

Dekorēta zāle, laba mūzika, pārsteigumi, balvas, serpentīns un ATSPIRDZINĀJUMI

Ceram dāmas redzēt vakara tērpos!

Ieeja $1.00 dāmām un TLB biedriem $0.50

(246) TLB Diždancis

Iznākušas LATVJU GRĀMATAS jaundarbu serijas 7. un 8. grām.

IRMAS GREBZDES stāsti un noveles

RAGANA

Cena brošē. $1.95, ies. $2.50. Rakstniece raksta par iespaidiem jaunajā pasaulē. Kā vienmēr, arī šoreiz rakstnieces grāmata būs prieks jo liels katram grāmatu mīlotājam

ED. TŪTERA stāsti un dzejas jaunatnei —

TRAUCIŅŠ AR MEDU

Cena $1.40. Jau ilgi mūsu jaunatnes literātūrā nav nākusi klāt neviena liela grāmata. Šī arī nav liela, bet būs mīļa ikkatram.

Ar prieku to izlasīs arī lielie lasītāji

Grāmatas pasūtinot apgādā, pasta izdevumi par tām pašām cenām

Grāmatas pasūtinot apgādū, pasta izdevumi nav jāpievieno. Arī Kanadas pasūtinājumus izpildām par tām pašām cenām utt.

Apgāds LATVJU GRĀMATA, Waverly, Iowa USA

(257)

587 Queen St., W. Toronto WA — 6812

KRIEVU MĒBEĻU VEIKALS

QUEEN WEST FURNITURE Co

Bagātīgs jaunu un lietotu dzīvokļa un kantora mēbeļu krājums (390)

Iegriezieties ur pārliecinieties paši!

Mēs runājam latviski — HASHMALL APTIEKĀ

Krājumā visi Eiropas ārstniecības līdzekļi.

Brīva informācija. Izsūta ārstniecības līdzekļus uz Eiropu.

Tel. EM 4-3165 315 Dundas W., Toronto

(268)

Iznākušas LATVJU GRĀMATAS jaundarbu serijas 7. un 8. grām.

IRMAS GREBZDES stāsti un noveles

RAGANA

Cena broš. $1.95, ies. $2.50. Rakstniece raksta par iespaidiem jaunajā pasaulē. Kā vienmēr, arī šoreiz rakstnieces grāmata būs prieks jo liels katram grāmatu mīlotājam

ED. TŪTERA stāsti un dzejas jaunatnei —

TRAUCIŅŠ AR MEDU

Cena $1.40. Jau ilgi mūsu jaunatnes literātūrā nav nākusi klāt neviena liela grāmata. Šī arī nav liela, bet būs mīļa ikkatram.

Ar prieku to izlasīs arī lielie lasītāji

Grāmatas pasūtinot apgādā, pasta izdevumi par tām pašām cenām

Grāmatas pasūtinot apgādū, pasta izdevumi nav jāpievieno. Arī Kanadas pasūtinājumus izpildām par tām pašām cenām utt.

Apgāds LATVJU GRĀMATA, Waverly, Iowa USA

(257)

S. VASARĀJA

transporta uzņēmums

»BALTIC CARTAGE«

and MOVERS

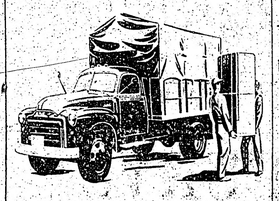

izdara transporta pakalpojumus katrā laikā. Tel. OL 1403, Toronto

LUNA

FOTO STUDIJA

984 Dundas St., West, Toronto

Tel. ME 8967 (29)

Dr. H. SCHLEIFER

bijušais Vines hospitāļu ārsts ar ilggadīgu praksi

PIEŅEM TAGAD

533 Bathurst St., Toronto.

Tel. RA 6210 (294)

Runā vāciski un angliski.

Pieņemu pasūtinājumus dāmu un kungu apģērbiem katru dienu no plkst. 8 līdz 20

V. KUCĀNS

94 Gloucester St., Toronto, Ont.

10% atlaide janvārī un februārī (288)

LEO M. BROWN R.O.

OPTOMETRISTS

atbildīgs par acu izmeklēšanu un briļļu piemērošanu

Daudzi latvieši jau ir mūsu klienti

368 YONGE ST.,

Tel. WA 6695 Toronto

(295)

„LATVIJAS AMERIKĀ" pārstāvji Amerikā

1. Daugavas Vanagu pārstāvība ASV un visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanada.

2. ASV:

A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.

A. Bilmanis, 207 Channing St., N. E. Washington, D. C.

M. Blukis, c/o Mr. Knopfle, 624 Boehike St., Saginaw, Mich.,

Ed. Dobelis, 503 2nd Street, N. W. Waverly, Iowa.

E. Dravenieks, 168 W 100th St., New York 25, N. Y., un Betlemes baznīcā, Brooklyn'ā pēc dievkalpojuma saiešanas zālē.

F. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.

Arvids Eglītis, 2123 - 24th Ave, So., Minneapolis, Minn. Tel. GE 7423.

J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.

Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.

R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1201 E. Grand River Ave, East Lansing Mich.

Jānis Lazdiņš, 3823 1/2 Central Ave, Indianapolis, Ind.

Jānis Miķelsons, 67, Mercella St. Boston — Roxbury 19, Mass.

A. Ozoliņa, 1635 N. Orchard St., Chicago, Ill.

A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.

V. Purinš, 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.

J. Runiķis, 6226 20th Ave, N.E., Seattle 5, Wash.

Julijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 300, Second St Liverpool, N. Y.

J. Sobolevskis, 2711 „W." St. Lincoln., Nebraska.

P. Smits, 19 Prospect Stk., Poughkeepsie, N. Y. .....

J. Upeslēja, 2518 N. 12th. Str., Milwaukee 6, Wiskonsin,

Miss Biruta Ziemiņa, 920 W. Lovell St., Kalamazoo, Mich.

T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton, 7151 Euclid Rd. Cincinati 27, Ohio.

Rev. J. Turks, 1251, W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.

3. KANADA:

I. Batraks, P. O. Box 1068 Stn. C. Toronto 3, On.

A. Birznieks, 911 Mac Rae St. Niagara Falls, Ont.

„Daugavas Vanagu" grāmatnīcā, 123 Huron St., Toronto, Ont.

E. Juršēvskis, 408 York St., Hamilton, Ont.

M. Kānbergs, Rakstu un darbu pakalpojumu birojā, 596 Sherbourn St. Toronto.

Mr. Vilis Kaliņš, 17 Linden St., Toronto, Ont

Z. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.

V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft; Toronto, Tel. PR 4596

Marta Kuncāns, 47, Beulah Ave, Hamilton, Ont.

Arturs Kivitis, Hurdman'u Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.

L. Lidums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.

Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3884

E. Skuja, 20 William St., W, Waterloo, Ont.

Mrs. Leonija Ozolkalne, 460 E., 6th Ave., Vancouver, B.C.

V. Teteris, 87 Lebel Ave, Apt 2, Kirkland Lake, Ont.

V. Ziedīņš, Latviešu grāmatnīca, 92 Morse St., Toronto, Ont.

Otto Zilkalns, 6745 Cote St., Luc Rd. Apt. 3. Monreal.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"

123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA.

ASV: DV Pārstāvība, 31—43 Steinway St., Long Island City 3, N.Y.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā .....

līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr, Mrs, Miss .....

.....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Pārstāvji ASV lūgti savus maksājumus avīzei kārtot DV Pārstāvībai ASV.

BAZNĪCAS ZIŅAS

ASV

Nujorkas latviešu draudzes dievkalpojums 13. janvārī, pl. 3 p.p. Betlemes baznīcā. Māc. R. Zariņš.

Bronksā, Sv. Jāņa baznīcā, 1343 Fulton Ave., 13. janvārī, pl. 6 vak. Māc. A. Ozols.

Linkolnas (Nebr.) Ev.-Lut. draudzes dievkalpojums 1952. gda 13. jānvārī, plkst. 3, Grace baznīcā Washington un 22. ielas stūrī. Svētdienas skola bērniem plkst. 2. Pēc dievkalpojuma draudzes locekļu pilnsapulce ar jautājumiem Grace baznīcas sabiedriskās telpās.

Šarlotē, N. C.

1952. g. 27. janvārī, pl. 2 dienā dievkalpojums Sv. Marka Ev.-Lut. baznīcā. Dievkalpojumu vadīs māc. V. Liventāls. Pie ērģelēm brīvmāksl. H. Lindemanis.

KANADĀ

LATVIEŠU EV.-LUT DRAUDZĒS

Archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis (14 1/2 Wentworth Str. So, Hamilton, Ont. T. 7-0136)

Otavā, 17. janv., pl. 8 vakarā (Sv. Pētera b.). Pēc dievkalp. draudzes gada sanāksme.

Prāv. A. Mitulis (367 Maryland Str. Winnipeg, Man.).

Vinipegā, 13. janv., pl. 4 p.p. (Sv. Pētera b.)

Māc. V. Šēfers (659 Piceadilly Str. London, Ont.)

Londonā, 13. janvārī, plkst. 3 p.p., Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Niagāra Falls, 20. janv., plkst. 3 p.p. Pāvila bazn. dievkalpojums.

Londonā, 27. janv., plkst. 4 p.p. dievkalpojums.

Kristīta: Laila Tampa, Jāņa un Ausmas, dz. Datavs, meita.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon. St., E. Hamilton, Ont. T. 9-3410) **Hamiltonā** 13. janv., pl. 2 p.p. (bērnu dievkalpojums).

Hamiltonā, 20. janv., pl. 4 p.p. (Trīsvienības b., 18 Victoria So.)

Jaunatnes sanāksmes: 10. janv. un 24. janv., pl. 6,30 vakarā (māc. mājā).

Kristīta: Inta Dzintra Janovskis, Teodora un Emmas meita.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson Str. Toronto, Ont. t. LO 2510).

Tonronto, 13. janv., pl. 4 p.p. (Sv. Jāņa b. 274 Concord Ave); pusstundu pirms dievkalpojuma svētdienas skola; 12. janv., pl. 7 vakarā Sv. Jāņa baznīcas sanāksmes telpās dziedones Zentas Pukinskas koncerts (ieeja pret labprāt. ziedojumiem).

Māc. A. Cops (Sv. Andreja b., Carlton un Jarvis ielu stūrī, Toronto. Tel.: baznīcā PR 1563, māc. dziv. MI 1873).

Toronto, 13. janv., pl. 11 dievkalpojums.

Māc. A. Briedis (17-8th Str. Noranda, Que.)

Norandā, 13. janv., pl. 4 p.p. (United b.));

Virdžinijtaunā, 20. janv., pl. 2 p.p. (Anglikāņu b.).

Kristīts: Norandā, Alvis Leopolds Lubņevskis, Jāzepa un Vilmas dēls.

Māc. A. Gaudiņš (4500 Grand Bl. Montreal, Que. Tel. EL 3422).

Laulāti: Arturs Mālderis un Valija Hagelis. Kristīts: Jānis Stārasts. Hermaņa un Gundegas dēls.

Māc. K. Avotiņš (1091 West Ave, Vancouver 9, B. C.).

Archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis.

RAKSTĀMMAŠĪNAS

ar un bez latviešu taustiņu iekārtas, no $67.50 sākot, piedāvā uz izdevīgiem maksāšanas noteikumiem

ALEKSANDRS KĀNBERGS

596 Sherbourne St., Toronto,

Telef. RA 7149 (282)

IZDEVĪGS GADĪJUMS!

Īpašnieka aizceļošanas dēļ pārdodams

TĪRĪŠANAS UN PRESĒŠANAS UZŅĒMUMS,

kā arī galanterijas preces (pletkrekli, kakla saites utt.). Jauna iekārta. Cena $800. Veikala telpu īre $60 mēnesī. Inventārs — pēc iepirkšanas lēsēm $3000—4000. Zvanīt Toronto, tel. WA 9912. (304)

Patlaban ir liels stenografistu un mašīnrakstītāju trūkums. Izmanto jiet šo gadījumu un

nekavējoties mācieties stenografiju un mašīnrakstīšanu

Ātrs, intensīvs un pilnīgs kurss

Beigušiem vietas garantētas!

Mācības dienā un vakarā

Latviešiem — jaunkanadiešiem pa pildu stundas angļu tirdzniecības valodā par brīvu

Pieteikties: Alliance Business College, 1501 St. Catherine St., West istaba 23, Montreālā,

Tel. Wilbank 6805

Turpat arī intensīvi angļu un franču valodas kursi iesācējiem un avansējušiem. Mazas grupas (284)

Meklēju ALEKSADRU VIZIŅU. Lūdzu rakstīt: Marijai Dikmanis 556 Briar Hill Ave, Toronto. (303)

IZDODAMAS 4 istabas ar vārīšanas iespējām. Zvanīt vakaros — RA 0093. (301)

IZDODAMA 1 nemēb. istaba un virtuve. Tel. RA 6957. (302)

IZDODAMA mēbelēta istaba 2 personām un garāža latv. mājā Bloor—Dufferin raj. Zvanīt pēc plkst. 6. ME 3600, Toronto. (296)

IZDODAMA daļēji mēbelēta istaba vienai personai pilsētas centrā, 20 dol. mēn. Zvanīt Toronto RA 9075. (299)

NOTIKUMU DEGPUNKTĀ

SARKANIE DIEGI

Višinskis, kas latviešiem palicis atmiņā kā paša Nelabā glumākais rokas puisis, iesniedzis Apvienoto Nāciju sapulcei savas valdības uzdevumā šādu priekšlikumu:

„Vērojot, ka viens no Apvienoto Nāciju pamata uzdevumiem ir nodrošināt un stiprināt starptautisko mieru un drošību, un ņemot vērā, ka saskaņā ar Chartu pirmātnējā atbildība par starptautisko mieru un drošību nodota Drošības Padomei, pilnsapulce, pirmkārt, nolemj atcelt Kollektīvās Rīcības Komiteju; otrkārt ieteic Drošības Komitejai: bez vilcināšanās, pamatojoties uz Chartas 28. pantu, sasaukt, periodisku sanāksmi, lai apspriestu jautājumu par speramiem soļiem, kuri novērstu saspīlējumu, kas patlaban pastāv starptautiskās attieksmēs valstu starpā; un periodiskai sanāksmei vispirms būtu jāpārbauda, kādi soļi Drošības Padomei speramī, lai palīdzētu veiksmīgi nobeigt sarunas, kas notiek Korejā par kaŗa darbības izbeigšanu."

Ko Maskava ar šo priekšlikumu vēlas panākt? Domājams, vēl ciešāku kontroli pār pamiera sarunām Korejā, jo šī jautājuma izšķiršanas nodošana Drošības Padomei nozīmē dot PSRS tiešas v e t o iespējas arī šai plāksnē, ko tad var izmantot ne vienai vien šantāžai, mēģinot turklāt ieslīmēt komūnistisko Ķīnu pašā Drošības Padomē.

Iegūt militāru uzvaru Korejā Maskavai neizdevās. Neizdevās ar iegūt pašreizējo diplomātisko uzvaru pamiera sarunu laikā. Tāpēc nu Maskava cer Korejas problēmu izmantot visu Tālo Austrumu problēmu ieslīmēšanai Drošības Padomes apspriežu zālē, kuŗas mikrofonus padomju runasvīri tik labprāt izmanto savai negausīgai propagandai.

Maskava, protams, interesēja nevis par starptautiska saspīlējuma mazināšanu, bet gan palielināšanu, un allaž tā, lai viņas rokās būtu stiprākie pulki un stiprākie psichiskie ieroči. Tā arī jātulko tā Višinska runas daļa, kur viņš izteica sašutumu par to, ka ASV pārvedot ķīniešu nacionālistu karaspēku no Formozas uz Taizemi un Burmu.

Mēs nezinām, vai Višinska apgalvojums saskan ar patiesību, vai tie ir meli, bet ķīniešu nacionālistu iesaistīšanu atvaiŗu cīņās pret jaunajiem ķīniešu komūnistu uzbrukumiem Taizemei, Burmai un Indoķīnai varētu tikai apsveikt.

Višinska runā tālāk atzīmējams viņa atkārtotais uzsvērums, ka ne AN sapulce, bet gan tās Drošības Padome ir tiesīga lietāt bruņotus spēkus pret agresiju. Kāpēc šāda Kremļa nostāja? Tāpēc, ka PSRS nevar sapulcei pateikt: „Es esmu p r e t palīdzību agresora apdraudētai zemei un tāpēc, lūk, jums nebūs iespējams pieņemt tiesīgu lēmumu palīdzības sniegšanai." AN sapulce savus lēmumus pieņem ar balsu v a i r ā k u m u. PSRS nolūks tad nu ir Korejas pamiera sarunas nodot tai iestādei, kuŗā tā ar vienu vienīgu savu „ņet" spēj paralizēt katru kollektīvu akciju pret viņas pašas tiešo vai netiešo uzbrukumu kaimiņu tautām.

PSRS vēlas paralizēt valstu vai rākumu cīņā pret komūnistisko agresiju — tāda ir Višinska priekšlikuma jēga. Tāpat arī jāsaprot Višinska priekšlikuma sākotnējā daļa, kur tas ierosina atcelt 14 nāciju Kollektīvās Rīcības Komiteju, ko AN sapulce radīja 1950. gadā decembrī, ar uzdevumu izstrādāt AN sapulces ieteikumus bruņotu spēku lietāšanai pret uzbrucēju.

Atņemt AN sapulcei, kur PSRS ir tikai viena starp daudzām, un nodot Drošības Padomei, kur Pad. Savienība ar savu veto ir visvarena un visparalizējoša, visu svarīgāko starptautisko jautājumu izlemšanu — tāda ir maskaviskā Višinska priekšlikuma ideja.

Citiem vārdiem, panākt stāvokli, kur valstu vairākums vairs nespētu l e g ā l i sadarboties palīdzības sniegšanai Maskavas upurim, lūk, Višinska jaunā gājiena izskaidrojums. Bet šoreiz, šķiet, Višinskim nav vairs cerību nevienu pievilt. Priekšlikums šūts pārāk sarkaniem diegiem.

H. V.

Bakurētainais Ķīnas ģenerālis

„Noteikumu pants par nosprausto pamiera demarkācijas līniju zaudē savu spēku 27. decembrī, bet to pagarinās par 10 vai 15 dienām," domā Vašingtonas politiķi. „Frontē ir cīņas pagurums" spriež korespondenti. Sabiedroto karavīri ēļļas krāsniņās silda savas maltītes un domā par dienu, kad pienāks kārta braukt mājās. Amerikāņu un angļu karavīri priecājas par katru dienu, kas beigusies bez zaudējumiem, jo paši šauj tikai nepieciešamības gadījumā. Kad kādā frontes daļā sākās izlūku apšaudīšanās, kāds angļu brigādes ģenerālis lika izmeklēt šo „diplomātisko starpgadījumu."

Bet Panmundžomas pilsētiņā pamiera līdzēji sabrauc, spriež un lemj. Jau pagājuši seši mēneši. 27. novembrī komūnisti pieprasīja pamiera līniju gar 38. platuma gradu; tam pretojās sabiedroto delegācija, kas prasīja vilkt pēc kaujas līnijas, ziemeļos no 38. paralēles. Pēc gaŗām apspriedēm kā pamiera līniju novilka 4 kilometrus platu joslu starp frontēm. Šo 27. novembrī nosprausto līniju uzlūkotu par pieņemtu, ja līdz 27. decembrim pieņemtu arī darba kārtības pārējos punktus. (Güstekņu apmaiņa, pilnvaru un funkciju nodošana kontroles organizācijai, ieteikumi konfliktā iesaistītajām valstīm u. c.). 27. decembris pagājis...

Cik skaidri izprotams amerikāņu mērķis — izbeigt šo konfliktu, nezaudējot prestižu, jo „kaŗš uzsākts ar nepareizu ienaidnieku nepareizā vietā un nepareizā laikā" (Mekarturs), tikpat miklaini ir komūnistu mērķi un plāni. Labākais simbols ir aukstasiņīgais bakurētainais sarkano delegācijas vadītājs, elegantais Ziemeļkorejas armijas virspavēlnieks Nam Ils.

Sabiedroto delegācijas vadītājs Terners Džoijs ir jau izstrādājis savu taktiku sarunās ar komūnistiem. Amerikāņi atzinuši, ka ar atklātību pie pašdisciplinētā Nam Ila neko nepanāks. Sākumā amerikāņi kļuva nervozi un nesavaldīgi, kad komūnisti savos argumentos parādīja nejēdzību, propagandu un nepiekāpību, kas beidzās ar kādu izšķiršanos, kas notiks Korejā. Fatālistiskā miera Pamundžomas pavēļu saņēmējs gaida jaunas instrukcijas.

Prez. Trūmens Vašingtonā noklausījās divus dažādus atrisinājumus Korejas kaŗam. Aizsardzības ministrijas viedoklis ir:

1) Komūnisti izlieto sarunas, lai savilktu kaŗaspēku milzīgam uzbrukumam. Miera sarunas sarkanajiem vajadzīgas, lai iegūtu laiku un iemidzinātu sabiedroto kaujas garu. Amerikāņu stāba priekšnieki vēlas konfliktu izbeigt, jo Korejā saista par daudz amerikāņu kaŗaspēka, un nav izredzes gūt kādus militārus panākumus. Pēc lidmašīnu vērojumiem par Ziemeļkorejas ceļiem norit vislielākā materiālu un cilvēku piegāde frontei. Kādu nakti lidmašīnas saskaitīja pat 9700 smago auto. Pēdējās nedēļās bolševiki frontē atsūtījuši jaunas līdz šim nepazīstama tipa lidmašīnas. Dažādo tipu lidmašīnu skaits jau sasniedz 1500, no kuŗām puse strūklīdmašīnu.

Otrs viedoklis, kas pieder Amerikas ārlietu ministrijai, ieteic nākt vairāk pretim ķīniešiem, jo izšķir, kas notiks Korejā. Fatālistiskā miera Pamundžomas pavēļu saņēmējs gaida jaunas instrukcijas.

Kad sabiedrotie piekrīt sava karaspēka aizsaukšanai no Korejas, sarkanie ir ar mieru apskatīt kaŗa gūstekņu jautājumu. Bet divi dienas vēlāk apspriede ir atkal strupceļā. „Mēs esam vienīgie, kas pamiera dēļ esam par daudz piekāpušies," saka Terners. Ķīniešu atbild: „Pieņemiet mūsu priekšlikumus."

Kāds amerikāņu brigādes ģenerālis zīmīgi aizrādījis, ka sarkanajiem vajag iegūt laiku, lai sakopotu cilvēkus un materiālu jaunam triecienam.

Komūnistu nesaprotamā izturēšanās lika Trūmenam pārtraukt atvaļinājumu saulainajā Floridā, lai apspriestos ar augstākiem valsts aizsardzības ierēdņiem un virsniekiem. Žurnālistu izvadīti, konferences dalībnieki atstāja Balto namu pa citām durvīm.

Problēmu nomākts Staļins tai pašā laikā Sočos, Kaukazā, apspriedās ar saviem padomdevējiem.

Sočos, Pekingā un Vašingtonā

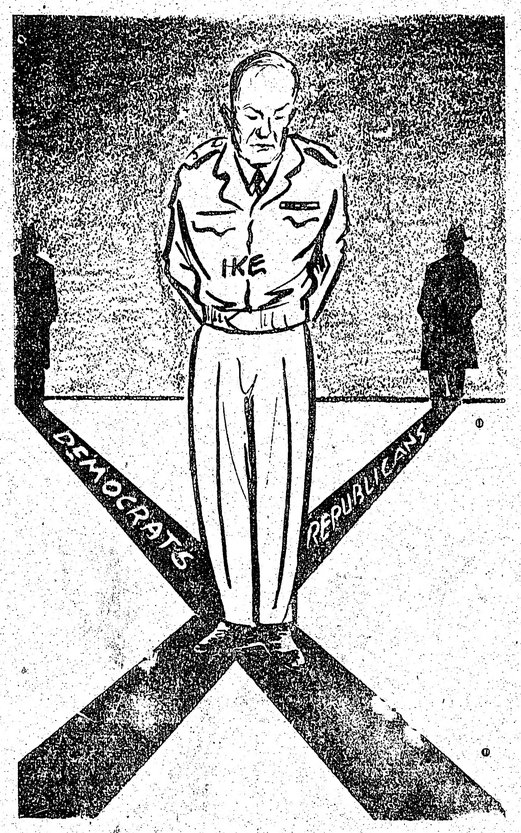

Vai Eizenhauers būs nākošais Savienoto Valstu prezidents?

TICĪBA AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAI IR DROŠA

(Pārnesums no 3. lpp.)

Visu izdevumu kopsumma 10 mēnešos ...3.633.65. Atlikums no visiem ienākumiem, atsk. visus izdevumus $2.096.21. Atsakitot atlikušās fondu summas $1.122.40. Atlikums admin. izdevumiem uz 16. dec. $967.81.

Pie šī pārskata ar gandarījumu var atzīmēt, ka ziedojumi Kultūras un Aprūpes fondiem jau pārsnieguši cerēto. Pie tam ziedojumi aprūpei sāka ieplūst tikai pašos pēdējos mēnešos, kad jaundibinātais Aprūpes birojs bija publiski izsludinājis savu programmu. Tas dod liecību, cik tuvu pie sirds mūsu sabiedrībai stāv aprūpes jautājums. Invalidu un trūkumā nonākušo trimdinieku aprūpe, patiešām, ir viens no mūsu vissvarīgākiem kopīgiem uzdevumiem, kas visciešāki saliedēs trimdas saimi. Bet galīgās sekmes atkarāsies no tā, kādā mērā ALAs Aprūpes birojam izdosies vadīt un koordinēt visu organ. un draudžu gādību aprūpes laukā un kādus materiālus upurus ASV tautieši nesīs grūtdienu labā. Tikai ja aprūpi ievadīs vienotas rīcības gultnē, darba veicējiem baudot ziedojumu devēju pilnīgu uzticību, aprūpe būs pareizi nostādīta. Spriežot pēc ALAs Aprūpes biroja pirmiem enerģiski ievadītiem lietpratīgiem soļiem arvienu vairāk stiprinās pārliecība ka aprūpes nozare uzticēta pareizās rokās, un ka šinī gadījumā nav jāuzņējas, ka tautiešu nestos upurus izlietos nelietderīgi.

ALAs Kultūras birojs, kā zināms, janvārī un februārī vāks ziedojumus Kultūras fonda palielināšanai. Nacionālās kultūras saglabāšana un jaunrade ir ne mazāk svarīgas kā aprūpe. Nepiciešami arī padziļināt ALAs informācijas nozares darbību, jo tanī vistiešāki izpaužas mūsu politiskās ticksmes, vērstas uz cīņu par Latvijas atbrīvošanu no Padomju Krievijas jūga. Bet ja gribam paust brīvajai pasaulei patiesību par Latvijas likteni un latviešu tautas ciešanām zem boļševisma un viņas tiesībām uz pašnoteikšanos un brīvību, tad vajadzīgi līdzekļi. Mēs varam un spējam par visu to runāt un rakstīt ar sirdsdegsmi un bez atlīdzības; bet rakstīto iespiest un savu vēsti nest brīvo ļaužu forumā, to mēs bez līdzekļiem nevaram. ALAs darbībai paplašinoties visos virzienos, pastāvīgi pieaug arī pašu Centrālā biroja pienākumi un darbības apjoms.

Neizbēgams secinājums no augšā sacītā ir, ka mēs ne tikai nevaram uzturēt savu Amerikas Latviešu Apvienību bez materiāliem līdzekļiem, bet ka administrātīviem izdevumiem, ir biedru naudas, $1 gadā no personas. Pirmā sākumā, kā redzams no kases pārskata, nelielu daļu no visnepieciešamākajiem izdevumiem varēja segt ar saņemtiem pabalstiem un delegātu ziedojumiem dibināšanas kongresā. Bet šiem ienākumiem ir gadījuma raksturs, un uz priekšu ar tiem nevar rēķināties.

Kā tad nu ir ar ALAs līdzekļiem administrācijai? Pārskats rāda, ka uz 15. dec. atliek $967.81 administrātīvu izdevumu segšanai. Ar to pietiek apm. diviem mēnešiem uz priekšu, pēc šāda aprēķina: Algojot Centrālā biroja vadītāju un Aprūpes biroja sekretāru maksājot par Centr. biroja kantora telpām (Aprūpes birojs pagaidām vēl mitinās Ņujorkas DV telpās par brīvu), un sedzot visnepieciešamākos kanclejas izdevumus, ALAs regulārie izdevumi pašreiz aplēšami uz apm. $550 mēnesī. Bet ja ņemam vērā, ka arī Kultūras un Informācijas biroji prasās pēc līdzekļiem, lai spētu attīstīt plašāku darbību, ko to darbinieki līdz šim veikuši vienīgi ar personīgiem upuriem, un ka jāgādā par pienācīgām telpām ALAs birojiem, kas atrodās Ņujorkā, skaidri izriet, ka līdzšinējie ienākumi no biedru naudām nav pietiekami.

Saskaņā ar sniegto kases pārskatu, tikai 3.233 ALAs biedri, desmit mēnešu laikā no dibināšanas kongresa, ir iesūtījuši savu biedru naudu, $1.00 gadā no personas, vai tie ir organizāciju, draudžu vai kopu locekļi, vai individi. ALAs nākošais kongress sanāks Vašingtonā š. g. 7. martā, lai nospraustu jaunas vadlīnijas, un ievēlētu jaunu valdi. Kāds būs kongresa sastāvs un nākošās valdes seja, at karāsies no ASV latviešu vēlētājiem, viņu iniciātīvas un līdzdarbības kopējo nacionālo interešu vedošanā. Ne jau katrs, diemžēl, tur varēs pielikt savu roku tieši Bet ikkatrs ar savu balsi varēs ietekmēt ALAs delegātu sastāvu, un līdz ar to ar valdes sastāvu un darbību.

Vai nebūtu vērts 50.000 ASV latviešiem šinī liktenīgā gadu maiņā pārdomāt, ko gan mēs visi kopā varētu sasniegt ar minimālāko vienības apliecinājumu, visiem kļūstot par ALAs biedriem? Mēs zinām, ka ikkatrs šādā vai tādā veidā nes savu upuri, savai biedrībai vai draudzei. Nav mazums tādu, kas regulāri ziedo invalidu un citu grūtdieņu atbalstam. Mums nav illūziju, ka aicinājumam ziedot un piedalīties kopīgam darbam sekos itin visi. Bet ja to darītu kaut puse no mūsu pulka ASV, rastos tāds vienības spēks, kas spētu gāzt kalnus — un kaut kas tamlīdzīgs ir nepieciešams, lai mēs savā dzīvē vēl pieredzētu jaunu brīvu Latviju. Viens ir skaidrs: jo lielāka būs vienība mūsu starpā, jo bagātīgāki būs katrā atsevišķi nesto upuru augļi.

Lai neviens, kas atzīst Amerikas Latviešu Apvienības nepieciešamību, neatrunājas, ka viņa piederība ALAą būtu lieka vai ka viņa ārtava būtu pieciešama. Griežos pie visiem ar aicinājumu un lūgumu bez tālākas kavēšanās nosūtīt savu dolaru uz: American Latvian Association, 3220 — 17th St., NW, Washington 10, D.C.

R. Šillers,
ALAs kasieŗa palīgs

PAAUGSTINĀTS PASTA TARIFS SAV. VALSTĪS

1. janvārī stājās spēkā pasta tarifa paaugstinājums atklātnēm ASV. 1 centa vietā pastkartes tagad jāapmaksā ar 2 centu marku. Atklātnes ar 1 centa marku pasts nosūtīs atpakaļ sūtītājam, ja tā adrese ir zināma. Ja sūtītājs nav zināms, papildus maksu iekasēs no saņēmēja. Šāda kārtība turpināsies 60 dienas, pēc kam nepietiekami apmaksātās atklātnes vairs nepienesīs adresātam.

Šis ir pirmais paaugstinājums pasta tarifā, kuŗam drīzumā sekos paaugstinājumi cita veida sūtījumiem, kas pastam gadā dos ap 120 milj. dolaru papildus ienākumu.

RĪGĀ MIRIS

Rīgā, 1951. g. 18. novembrī miris biologs Jānis Vitiņš. Nelaikus dzimis 1885. g., beidzis Pēterpils meža institūtu, bet pēc kaŗa atgriezies Latvijā, kur noorganizēja augsnu ķīmiskās pētīšanas laboratoriju un vadīja augsnu pētīšanas darbus. Ar 1941. g. sācis strādāt Latvijas universitātē un sarakstījis vairāk par 50 zinātnisku darbu par speciāliem augsnas jautājumiem.

PĒDĒJAIS DP

Kā zināms, 31. decembrī izbeidzās vīzu isniegšanas termiņš pārvietoto personu iebraukšanai Sav. Valstīs. Pēdējais DP, kas saņēmis vīzu, ir igaunis Heino Heinla, 27 g. v. Viņš ieceļos kopā ar sievu un 2 bērniem un tagad uzturas Hanavā. Heinla ir pēc skaita 312.554. DP, kas saņēmis vīzu.

AIZVESTO SARAKSTS

ALAs Birojs saņēmis no Zviedrijas izplatīšanai ASV lielāku skaitu LNF izdotās grāmatas „These Names Accuse". Šis deportēto Latvijas pilsoņu saraksts, kas kopā ar dokumentu reprodukcijām un prof. Dr. A. Švābes angļu valodā lietpratīgi uzrakstīto ievadu aptver 547 lpp., ir visai iespaidīgs līdzeklis svešinieku iepazīstināšanai ar komūnisma cilvēku iznīcināšanas metodēm. Grāmatai vajadzētu būt katras latviešu organizācijas dokumentu krājumā. Cik tā var būt nozīmīga, rādīja arī interese, kas Centrālās un Austrumu Eiropas apspiesto tautu pārstāvju organizācijas sasauktajā preses konferencē radās amerikāņu žurnālistiem, kad viņus ar komūnistu briesmu darbiem Latvijā iepazīstināja sūtnis J. Feldmans. These Names Accuse tad bija labs lietisks pierādījums arī viņa tezei, ka noziegumus un briesmu darbus aiz dzelzs aizkara neizdara vis kāda privāta noziedznieku banda vai organizācija, bet gan kādas lielas nācijas valdība uz savu likumu un rīkojumu pamata.

Grāmata maksā 4 dol. un tā tagad dabūjama arī Amerikas Latviešu Apvienības birojā, Vašingtonā — 3220 17th St., N.W., Washington 10, D.C.. Izsūta arī pa pastu.

Tanžērā vēl palikuši latvieši

Lai gan latviešu grupa, kas bija izbraukusi no Beļģijas ar motorlaivu „Kaija", jau ieradusies Amerikā, Tanžerā arvien vēl nīkst daži latvieši, kas gaida iespēju iecelot ASV. Tie ir Arvida Baltgaiļa ģimene (sieva un 2 bērni) un Pēteris Martinsons. Tie ir pārpalikums no kādas citas grupas, kas savā laikā izbrauca no Beļģijas vēl pirms „Kaijas". Kad tie bija nonākuši līdz Tanžerai, viņu starpā radušās domstarpības, un kapteinis ar laivu aizbraucis, atstājot dažus pasažierus krastā. Tie uzturas Tanžerā jau vairāk kā gadu. Viņiem ir atraduši kādu darbu. Tā kā dzīvoklī ir ļoti dārgi, šie latvieši iegādājušies kādu braukšanai nederīgu laivu un iekārtojuši tur savu dzīves vietu.

Šie latvieši griezušies pēc palīdzības pie Latvian Relief, kas cer sagādāt iebraukšanas vīzas arī viņiem.

Banketā pie Mekkloja

B e r l ī n ē. — Jaungada pieņemšanas banketā Berlīnē sastapušies Pad. Savienības kaŗaspēka komandieris Austrumvācijā ģen. Čuikovs un Rietumberlīnes pilsētas galva Reuters ar pavadoņiem. Padomju un Rietumvācijas pārstāvji viens otru ignorējuši.

DEROTĒTI 700.000 VĀCIEŠU

Bonnas valdība pēc rūpīgas un plašas deportēto vāciešu skaitīšanas paziņojusi, ka Pad. Sav. apcietinājusi un aizvedusi 700.000 vāciešu. Šīs deportācijas notiek pēc plāna, kas sācies jau 1945. gadā. Deportētie, ja vēl dzīvi, ievietoti koncentrācijas nometnēs.

VĒRTĪGAS GRĀMATAS

Politiskās vēstures laukā pagājušais gads latviešu trimdiniekiem bijis īpaši bagāts: Iznākušas divi ievērojamas grāmatas angļu valodā: prof. Arnolda Spekkes darbs History of Latvia, M. Goppera bagātīgi un rūpīgi illustrētā apgādā (436 lpp.), un izcilais nelaika sūtņa Alfreda Bīlmaņa nule iznākušais History of Latvia (440 lpp.), kq Princtonā izdevusi Princeton University Press un Londonā Oxford University Press. Latviešu valodā šiem divi monumentāliem darbiem pievienojas Kārļa Vanaga Boļševiku jūgā, kas savās 130 lappusēs attēlo latviešu tautas traxēdiju 1939.-1941. gada posmā.

Politiskās propagandas laukā atzīmējama Kalmes The Total Terror; Latvijas, Lietuvas un Igaunijas diplomātisko pārstāvju un Čechoslovakijas, Ungārijas, Polijas un Rumānijas nacionālo komiteju ASV kopēji izdotā brošūra Human Freedom is being crushed, kuŗā sakopoti Apvienoto Nāciju demokratiskām valdībām iesniegtie septiņi memorandi par masu deportācijām aiz Dzelzs priekškara. Atzīmējamas LNAK ar DV palīdzību angļu valodā izdotā 20 lappuses biezā brošūra, kur nosaukuma vietā uz vāka redzams asins traips (Toronto izdevums), un LIF Vācijā izdotā 16 lapp. biezā brošūra Red Pestilence grasps at you; abās pēdējās izmantoti it īpaši Baigā Gada materiāli.

Demonstrācija pret latviešiem

(Pārnesums no 2. lpp.)

Prokurors tālāk uzaicinājis pie sevis laikraksta Newsday fotografu, kas uzņēmis vairākus simtus demonstrantu. Iespējams, ka pēc šiem uzņēmumiem brāļi Līdaci varēs identificēt uzbrucējus. Pretējā gadījumā, kā prokurors paskaidro, nav izredzes vainīgos saukt pie likumīgas atbildības.

SARUNA AR LATVIEŠU MĀTI

Longailendas laikraksts Newsday ievietojis sarunu ar latviešu māti, kuŗas dēļi cietuši sadursmē. Nevainojamā angļu valodā šī latviete paskaidrojusi laikraksta pārstāvim:

„Mēs bēgām no Latvijas, kur komūnisti paņēma manu ģimeni un draugus. Mēs meklējām Amerikā glābiņu no vajāšanām un bailēm. Tagad atkal mēs sastopamies aci pret aci ar to, no kā esam bēgušī. Es lūdzu jūs nepublicēt mūsu vārdus vai ģimetnes, es baidos. Es jau biju aizmirsusi komūnistu stindzinošo terroru. Tagad tas atkal ir atgriezies. Mani divi dēli, kas ir tik daudz cietuši mūsu zemē un cerēja atrast Amerikā brīvu dzīvi starp brīviem cilvēkiem, pārnāca mājās asinīm noplūduši. Kāpēc? Mēs esam mazi cilvēki. Mēs dzīvojam mierīgi. Mēs nevienu neaiztiekam".

Intelligentā sieviete, kas bijusi ārste savā zemē un ir divu skolotāju māte, paskaidro, ka viņu ģimene nav opozicijā ne pret vienu. Šīs ģimenes dzīvoklī valda nevainojama spodrība, lai gan tas ir vienkārši mēbelēts.

Tad ieradušies abi dēli, kas paskaidrojuši: „Mēs esam laimīgi, ka varam godīgi pelnīt sev iztiku kā būvstrādnieki. Mēs esam par veciem, lai uzņemtu mūsu agrākās dzīves pavedienu. Mums nav izredzes šeit atsākt matēmatikas mācīšanu. Mēs esam apmierināti ar savu dzīvi."

DAŽOS VĀRDOS

Cieļumos ieslodzītajiem pāvesta īpašu vēstījumu noraidīja Vatikāna radiofons vecā gada pēdējā svētdienā.

*

Premjēra Čerčila runu 14. janvārī Otavā pārraidīs visi valsts raidītāji.

*

Šeši japāņu ātrslidotāji ar lidmašīnu devušies uz Oslo, lai piedalītos ziemas olimpiskajās spēlēs.

*

Kanadas parlaments pilnvarojis valdību nosūtīt uzaicinājumu Turcijai un Grieķijai, lai tās kā pilntiesīgas locekles iestājas Ziemeļatlantijas Valsts Savienībā.

*

1 1/2 milj. cilvēku strādājot Ķīnas komūnistu propagandas departamenta dienestā, kā to ziņo pašu sarkano ķīniešu ziņu aģentūra.

*

Īpaša morāles pacelšanas kustības konference sākusies Šveicē. Konferenci vada Dr. Frenks Becmens, un tanī piedalās pārstāvji no Lielbritanijas, Francijas, Vācijas, Itālijas un vairākām vidējo austrumu valstīm.

*

Kopš 2. Pasaules kaŗa beigām Francija Indoķīnā cīņās zaudējusi 1.014 virsnieku un 28.000 kareivju un instruktoru, kas krituši vai pazuduši. Kā noskaidrots, prettinieka gūstā ir tikai ap 900 franču.

*

Indijas parlamentā pirmoreiz iekļuvis komūnistu deputāts, vēlēšanās ar lielu balsu vairākumu pārspējot premjēra Neru partijas kandidātu. Komūnists saņēmis 94.771 balsi, kamēr Neru partijas pārstāvis — 77.867 balsis.

*

51 Parizes policists ievainots, cenšoties apturēt kaušanu starp komūnistiem un degollistiem lielās Reno autofabrikas priekšā. Cīņas izraisīja fabrikas komūnistisko strādnieku uzbrukums degollistiem, kas fabrikas apkārtnes ielās pārdeva savas kustības nedēļas žurnālu.

*

Cik grūti krievu strādniekiem nākas paveikt komūnistu partijas uzspiestos ražošanas plānus, liecina Pravdas ziņojums, ka tikai Vecā gada vakarā ellas rūpniecības strādnieku „pārstāvji" varējuši nosūtīt telegrammu Staļinam, ziņojot, ka viņi gada plānu paveikuši 3 stundas (jā, tikai trīs!) pirms gada beigām.

*

Prezidējot pašam ģenerālissimam Franko, Spānijas ministru kabinets nolēma uzaicināt viesoties Vidusjūras Spānijas daļā Savienoto Valstu sesto jūras floti. Viesošanās paredzēta no 9. līdz 15. janv., un tanī piedalīsies 35 amerikāņu kaujas kuģi.

*

Vecgada vakarā vakariņas divi personām Maiemi Tarletona viesnīcā maksājušas 100 dolaru. Ar to samaksāti tikai ēdieni, par dzērieniem bijis jāmaksā atsevišķi. Pēc avīžu ziņām šīs bijušas dārgākās Vecgada vakariņas ASV.

*

Dažu minūšu lidojuma attālumā no Italijas lielu militāro gaisa spēku lidlauku Albanijas prieŗobežā ierīkojuši krievu inženieri un techniķi. Lidlaukā jau ieradušās 40 krievu lidmašīnas, tieši no Padomju Savienības.

*

Visai izturīgas džutas (Austrumindijas augs) grīdas segu šajo pilī Parīzē Apvienoto Nāciju locekļi sešu nedēļu laikā tā nostaigājuši, ka to vajadzējis nonemt. Ziemsvētku brīvlaikā pils zālē iebūvēta parketa grīda.

*

Lilles (Francija) pilsētas iedzīvotāju delegācija Ziemsvētkos ieradās turienes slimnīcā apsveikt apgabala vecāko iemītnieci 102 g. v. Mariju Holingue jaunkundzi. Ieraugot dāvanu saiņu augšo kalnu, viņa no priecīga sajūsmojuma dabūja sirds trieku un apgūlās mūža miegā daudzo apsveicēju klātienē.

*

Kāds Vinē stacionēts karavīrs nokļuvis Sarkanarmijas komandantūras rokās tieši tad, kad Ziemsvētku vakarā viņš piegājis krievu karavīram postenī, lai novēlētu priecīgus svētkus. Nelaimīgais apsveicējs atbrīvots tikai tad, kad pēc 2 stundu pratināšanas komūnistu komandantūrā viņam ar tulka starpniecību izdevies čekistu pārliecināt, ka viņa teiciens krievu postenim nenozīmē ne draudus, nedz uzbrukumu.